

10. SINIF

FELSEFE DEFTERİ

Sevgili Öğrenciler,

FAZ serisi; eğitim-öğretim hayatınızın her anında sizinle olmaya, daha etkili yöntemlerle sizleri hayata ve sınavlara hazırlamaya devam ediyor. Tecrübeli kadromuz tarafından titiz ve yoğun bir çalışmayla hazırladığımız bu **"FAZ Defter Serisi"** sizi adım adım başarıya ulaştıracak.

"Defter Serisi"nde Neler Var?

Defterimiz etkili ve kalıcı öğrenme sağlamak için **"FAZ - FAZ"** tasarlandı. Her FAZ'da önce konuyu öğrenecek, sonra örneklerle öğrenmenizi pekiştirecek, en sonda da neleri öğrenip öğrenmediğinizi kontrol etmek için hazırladığımız testlerle kendinizi değerlendireceksiniz. **PISA, TIMSS, ALES** vb. ulusal ve uluslararası sınavlar incelenerek hazırlanan özel ve özgün soru tipleriyle karşılaşacak ve öğrenme durumunuzu çok yönlü bir şekilde takip edebileceksiniz. Ayrıca **"infografik"** çalışmalarımızla öğrenmenizi daha kalıcı hale getireceksiniz. Sayfalarda sizin için bıraktığımız boş yerlere konuyla ilgili notlar alabileceksiniz. Kitapta yer alan örnek ve soruların çözümlerine de sizin için hazırladığımız dijital ortamlardan her an ulaşabileceksiniz.

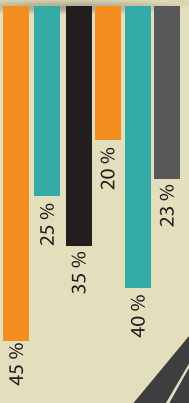
Geleceğinizi inşa ettiğiniz bu yolda, size bir nebze olsun katkıda bulunabilmenin verdiği mutlulukla hayat boyu başarılar dileriz.

İçindekiler

FAZ 01	FELSEFEYİ TANIMA: FELSEFENİN ANLAMI	3 – 11
FAZ 02	FELSEFEYİ TANIMA: SEVGİ, ARAYIŞ, BİLGİ, HAKİKAT VE HİKMET KAVRAMLARINI FELSEFEYLE İLİŞKİSİ	12 – 21
FAZ 03	FELSEFEYİ TANIMA: FELSEFİ DÜŞÜNCENİN ÖZELLİKLERİ	22 – 32
FAZ 04	FELSEFEYİ TANIMA: FELSEFİ SORULARIN ÖZELLİKLERİ	33 – 44
FAZ 05	FELSEFE İLE DÜŞÜNME: DÜŞÜNME VE AKIL YÜRÜTMEME İLİŞKİN KAVRAMLAR	45 – 54
FAZ 06	DÜŞÜNME VE AKIL YÜRÜTMEDE DİLİ DOĞRU KULLANMANIN ÖNEMİ	55 – 67
FAZ 07	FELSEFENİN KONULARI VE SORULARI: VARLIK FELSEFESİNİN KONUSU VE PROBLEMLERİ	68 – 77
FAZ 08	FELSEFENİN KONULARI VE SORULARI: BİLGİ FELSEFESİNİN KONUSU VE PROBLEMLERİ	78 – 86
FAZ 09	FELSEFENİN KONULARI VE SORULARI: BİLİM FELSEFESİNİN KONUSU VE SORULARI	87 – 96
FAZ 10	FELSEFENİN KONULARI VE SORULARI: AHLAK FELSEFESİNİN KONUSU VE PROBLEMLERİ	97 – 106
FAZ 11	FELSEFENİN KONULARI VE SORULARI: DİN FELSEFESİNİN KONUSU VE PROBLEMLERİ	107 – 116
FAZ 12	FELSEFENİN KONULARI VE SORULARI: SİYASET FELSEFESİNİN KONUSU VE PROBLEMLERİ	117 – 126
FAZ 13	FELSEFENİN KONULARI VE SORULARI: SANAT FELSEFESİNİN KONUSU VE PROBLEMLERİ	127 – 136
FAZ 14	DEĞERLENDİRME FAZİ	137 – 141
FAZ 15	FELSEFİ OKUMA VE YAZMA	142 – 145
CEVAP ANAHTARLARI		146 – 148

INFOGRAFIK

Felsefeyi Tanıma ve Felsefenin Anlamı

Felsefe, sürekli olarak yolda olmaktır. Bilginin peşinde koşmaktır. Felsefe, tutarlı, eğlensel bir sistemdir. Ayrıca felsefe, neleri bilmediğini bilmektir.

Filozof Kimdir?
Filozof, henüz bir bilgi değildir, bilgelik hazinesine ulaşmamıştır. Filozof, bilgeliği arayan, onun peşinde olan kişidir.

Felsefe, birikme ya da yığılma (Kümülatif) özelliği gösterir.

Felsefede önemli olan, sorunların farkına varmak ve bu sorunlara karşı çözüm üretebilmektir.

"Düşüncelerine katılmıyorum ama o düşüncelerini özgürce savunabilmen için gerekirse hayatımı bile veririm."
(Voltaire)

Felsefe tabiri "philia - sophia", yani sevmek (philia) "bilgeliği" (sophia) sözcüklerinin bileşimidir. "Bilgelik Sevgisi" anlamındadır.

Ünlü filozof Diyojen bir öğle vakti çarşıda elinde fenerle dolaşıyordu. Meraklıları gidermek için insanları; "Elinde Fenerle güpegündüz ne dolaşıyorsun?" diye sordular. Filozof kafasını kaldırmadan: "Adam anıyorum adam" diye cevap vermiştir.

Felsefi düşünce;

- Sorgular
- Merak eder
- Tutarlıdır
- Tümeldir
- Rasyoneldir
- Kapsayıcı ve evrenseldir

Bu Fazda Neler Var?

- Düşünmenin önemi ve gerekliliğinin tartışılmasını sağlayacağız.
- Farklı düşünürlerin felsefe tanımlarına yer vererek bu tanımların benzer ve farklı noktalarını belirleyebilmenizi sağlayacağız.

Felsefenin Anlamı

İnsanlar büyük icatları hep düşünerek bulmuşlardır. Düşünmek demek, planlamak ve geleceği garanti altına almaktır. İnsanların diğer canlılardan bir farkı da düşünen ve sorgulayan bir varlık olmasıdır. İnsanlar her ne olursa olsun mutlaka geleceklerini düşünerek hareket ederler. Diğer canlılar ise sadece âni yaşayarak hayatlarını sürdürürler. İnsanoğlu bu sayede gelişmiş ve eski halinden çok büyük aşamalar kat ederek bugünlere ulaşmıştır.

Beyin insanın düşünce merkezidir. İnsan yaşamını planlayan, düşünme ve faaliyet eylemlerine karar veren ve bunların uygulamaya geçmesini sağlayan mükemmel bir yapıdır. Düşünme işlemi beyinde başlar ve karar verme aşamasından itibaren yine beyin tarafından gerekli organlara sinyal gönderilerek düşünülen işin hayata geçirilmesi sağlanır.

Düşünmenin Önemi ve Gerekliliği

- Düşünme, insanın en önemli eylemi olup, onu diğer canlılardan ayıran temel özelliklerden biridir.
- Düşünme, sistematik ya da rastlantısal olarak bilgi üretimi ile sonuçlanan zihinsel bir süreçtir.

- Düşünme, duyum ve izlenimlerden, tasarımlardan ayrı olarak aklın bağımsız ve kendine özgü eylemidir.
- Düşünme, karşılaştırmalar yapma, ayırma, birleştirme, bağlantıları ve biçimleri kavrama yetisidir.
- Düşünme sırasında mantık, sağduyu veya yaratıcılık etkisi altında, akıl yürütme, sezme ya da düş kurma süreçlerinden biri ya da birden fazlası devreye girmektedir.
- Düşünmenin ürünü zihindir. Düşünceler ancak zihnin yaratıcılığı içinde gerçekleşirler.
- Düşüncenin dille sıkı bir bağılılığı vardır. Düşünceler sözcüklere dökülemiyorsa, düşünme biçim almamış, düşünce olmamış demektir. Ancak düşüncelerin ifadesi için tek araç dil değildir. Resim, hareketli görüntü, ses, mimik ya da beden dili (jestler) de düşünceleri ifade etmekte kullanılır. Fakat onların gündelik dilde ya da beden dilinde karşılığı vardır, felsefe eyleminde fazla bir karşılığı yoktur.
- Eleştirel düşünme, iyi kurulmuş yargıyı hedefleyen, açık şekilde düşünme, bir şeyin gerçek ederini, erdeminin ya da değerini belirlemek için bir girişimde bulunmak adına uygun değerlendirme standartlarını kullanmaktır.
- Eleştirel düşünme, düşünmeyi daha iyi hale getirmek için yapılan sistemli düşünme biçimidir.
- Eleştirel düşünme, başka herhangi bir şeyin üzerine eklenilen bir şey değildir. Eleştirel düşünme her konu üzerine yapılabilir. Örneğin düşünce (fikir), felsefi sistem, ideoloji, iyilik, doğruluk, akıl, sezgi, yaratıcılık, duygular, alışkanlıklar, dinleme, okuma, yazma, konuşma, politika, sanat, estetik, eğitim (öğretme ve öğrenme), din, tarih, problem çözme, alışveriş yapma gibi. Var olan her şey hakkında sorgulamanın yapılmasıdır.

Düşünme ve Öz Bilinç

“Öz-bilinç”, bireyin hayatında edindiği deneyimleri ve hayattan özümlediği izlenimleri akıl yoluyla yapılandırdığı bir dünya, kendine özgün manevi bir evrendir. Edinilen manevi izlenimler ve bilgilerle büyüyen ve kapasitesi artan bireyin bu gizil gücü, kişiyi olgunlaştıran ve aydınlatan bir yetiye sahiptir. Dolayısıyla kişi, kendi hayatında yaşadıkları ile derin ve özgün bir kimliğe kavuşmakta ve bireyleşme yolunda hayatında gelişmeye doğru önemli adımlar atmaktadır.

- “Öz-bilinç”in yapısal niteliğini anlatan özelliği, bireyin bilişsel yetileriyle oluşturduğu mutlak birlikte canlı bir organizma gibi, kendisini bireye hissettirerek veya hatırlatarak bireye yararı dokunacak şekilde “benlik” içinde önemli faaliyetler içinde olduğudur.
- “Öz-bilinç”, bireyin bir aynasıdır. Birey aynasına baktığı zaman kendisini ehlileştiren, olgunlaştıran ve hayatta belirli bir konuma getiren manevi zincirlerinin ruhsal bir uyumunu, manevi anlamda bütünleşmiş bir portresini görür. Bu manevi bütünlük, bireye bir kimlik, nitelik ve olgunluk kazandırır. Dolayısıyla bireyin “öz-bilinç”ini yitirmesi veya bastırması demek, bireyin kendi “benlik”ini yadsımak veya bastırmak demektir.

Düşünme ve Felsefe

Felsefe hakkında kesin bir şey söylemek, üzerinde hem fikir olmayan bir tanım yapabilmek güçtür.

Bununla birlikte felsefeyle uğraşan herkes, her dönemde, felsefenin, aklı; eleştiriyi; çok yönlü, irdeleyici düşünmeyi temsil ettiğini kabul etmektedir. Diğer bir deyişle, felsefeyle uğraşanların felsefeye ilişkin üzerinde hem fikir olduğu nokta, felsefenin eleştirme, sorgulama ve düşünme etkinliği olduğudur.

Felsefe ve Düşünme İlişkisi

- Felsefe, düşünmeye ve sorgulamaya dayalı bir etkinliktir.
- Felsefe “büyük sorular” ve sorunlar üzerine eleştirel, sorgulayıcı, derinlemesine ve sistemli düşünme olarak tanımlanabilir.
- Felsefi düşünme, her şeye sorgulayarak felsefi bir tutumla yaklaşmadır.
- Felsefe, “eleştirel ve özgür düşünme etkinliği”, “tutarlı bir düşünce yönelimi” ya da “sorgulamaktan ve şaşkınlıktan kaynaklanan bir düşünme sanatı”dır.
- Felsefe, “bir eleştirme ve tespit etme faaliyetidir.”
- Felsefe, derinliğine düşünmek, sorgulamak ve eleştirel düşündürmektir.
- Felsefi düşünüş, kuşkucu, irdeleyici, çözümleyici, eleştirici, çok yönlü bir düşünüş biçimidir.
- Felsefi düşünce, eleştirel bir düşüncedir; araştırmaya, sorgulamaya ve eleştirel bir tavra dayanır; kendisine veri olarak ele aldığı her türlü malzemeyi aklın eleştiri süzgecinden geçirir.
- Felsefe; doğa, insan, ahlak, toplum, dil, bilgi, sanat, din, bilim, politika, hukuk, devlet gibi konulara getirilen genel/evrensel açıklamalar karşısında kuşkucu ve eleştirel bir düşünce çabasıdır. Bu bağlamda felsefe, varlık ve evren üzerine en geniş kapsamda sistematize edilmiş düşünce yapılarının yıkılmasına yol açan eleştirel bir düşünsel tutumun yeşerip serpilebildiği bir alandır.
- Felsefe üretmek, felsefe yapmak; sistemli düşüncelerin irdelemesini, çözümlemesini, temellendirmesini, kısaca sorgulanmasını içermektedir.
- Felsefe yapmak; sorular sorarak, düşünceleri tartışıp test ederek, aleyhlerindeki olası deliller üzerinde düşünerek ve kavramların gerçekte nasıl iş gördüğünü sorgulayarak gerçekleşmektedir. Böylece felsefe, üzerinde fazla düşünülmenden kullanılan alışlageldik fikirleri anlamaya ve sorgulamaya çalışmaktadır. Bu süreçte felsefe, kendi kural ve yöntemleri ile eleştirel düşünmenin can alıcı ilkelerini ilişkilendirerek, düşünmeyi kıskırtır ve farklı konulardaki sorunları keşfeder.
- Felsefe ile düşünmek, eleştirel ve kuralı düşünmeyi, eleştirel düşünmenin ilkelerini işe koşmayı, kendini açık ve anlaşılır biçimde ifade edebilmeyi gerektirmektedir. Eleştirel düşünmenin ilkelerinin uygulandığı bir düşünme eylemi, bireye, her an her şeyin değiştiğinin ilan edildiği, hiçbir şeyin yenilik kadar kolay eskmediği bir çağda, ayağını basabileceği sağlam bir zeminin hâlâ var olduğu duygusunu yaşatır.
- Felsefe yapmanın, felsefeyi kavramanın niteliğini özgür ve yaratıcı düşünmeyle ilişkilendirmek, “felsefe yapan, düşüncelerini dogmalar düzeyine indirmez, onların emrine girmez, o düşüncelerinin efendisidir” fikrini kabul etmek demektir. Çünkü felsefe, nesnel gerçekliğin hemen her boyutunda olup bitenler üzerinde gerçekleştirdiği sorgulamasını, çok yönlü, kuşkulu ve derinlemesine düşünce biçimini, çözümleyici ve irdelemeci yaklaşımını işe koşarak sürdürmektedir.

Farklı Düşünürlerin Felsefe Tanımları

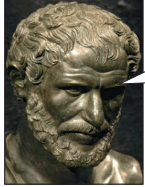
Philo	sophia	philosophia
sevmek seven	bilgi bilgelik	Bilgelik servisi

Felsefenin ne olduğunu tam anlamıyla fark edebilmek önemlidir. “Felsefe nedir?” sorusu, öyle bir çırpıda herkesi tatmin edecek şekilde yanıtlanabilecek türden bir soru değildir. Felsefeyi anlayabilmek için ilk olarak kelime anlamına bakmak gerekir. Yunanca “bilgelik sevgisi” anlamına gelen felsefe (Philosophia), sevmek (philia) ve bilgelik (sophia) sözcüklerinin birleşiminden türemiştir. Öyle bir çırpıda herkesi tatmin edecek şekilde yanıtlanabilecek türden bir soru değildir. Bu soru, ara sıra yolu felsefeye düşenler şöyle dursun, bizzat felsefeye gönül veren filozofları dahi ciddi olarak meşgul etmiş olan bir sorudur. Bu sebeple felsefe, düşünce tarihinde farklı dönem ve kültürlerde farklı bakış açlarına göre farklı farklı anlamlar kazanmıştır:

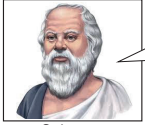
Pythagoras (Pisagor)
(MÖ 570-MÖ 495)

Felsefenin başlangıcı ilim sevgisi, ortası insanın gücü kadarıyla varlıkların mahiyetini bilip tanınması, sonu da ilme uygun bir şekilde konuşup yaşamaktır.

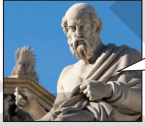
Herakleitos
(MÖ 535-MÖ 475)

Bilge olmak yüce fazilettir. Bilgelik/hikmet, tabiatı bilmek için hakikati söylemekten ve kendini sorguya çekerek fiillerini ona uydurmak demektir.

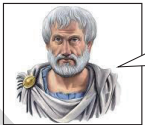
Sokrates
(MÖ 469-MÖ 399)

Felsefe, neleri bilmediğini bilmektir.

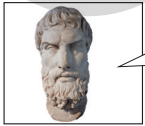
Platon
(MÖ 427-MÖ 347)

Felsefe, doğruyu bulma yolunda, düşünsel (idealist) bir çalışmadır.

Aristoteles
(MÖ 384-MÖ 322)

Felsefe, ilkeler ya da ilk nedenler bilimidir. Varlık olmak bakımından varlığın ilmidir.

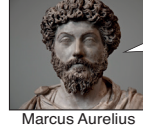
Epiküros
(MÖ 341-MÖ 271)

Felsefe, mutlu bir yaşam sağlamak için tutarlı eylemsel bir sistemdir.

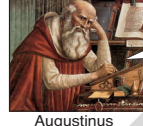
Seneca (MÖ 4-65)

Felsefe, konuşmayı değil, hareket etmeyi öğretir. Felsefenin ilk konusu, insanı nezaket ve terbiyeye hazırlamaktır.

Marcus Aurelius
(121-180)

Felsefe, bize kılavuzluk eden biricik şeydir.

Augustinus
(354-430)

Felsefe, Tanrı'yı bilmektir ve gerçek felsefeyle gerçek din özdeşdir.

El-Kindi
(801-873)

Felsefe, insanın kendisini tanımasıdır. Felsefe, sanatların sanatı, hikmetlerin hikmetidir. Felsefe, insanın gücü yettiği sürece külli-edebi şeylerin hakikatlerini, mahiyetlerini ve sebeplerini bilmektir.

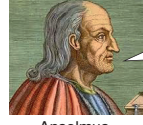
Farabi
(874-950)

Felsefe, var olmaları bakımından varlıkların bilinmesidir.

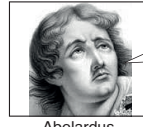
İbn-i Sina (980-1037)

Felsefenin gayesi, nesnelerin hakikatlerine bir insanın vakıf olabileceği kadar vakıf olmaktır.

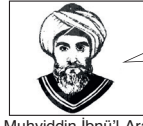
Anselmus
(1033-1109)

Felsefe, inanılanı anlamaya çalışmaktır.

Abelardus
(1079-1142)

Felsefe, inanılanın inanılmaya değer olup olmadığını araştırmaktır.

Muhyiddin İbnü'l-Arabi
(1165-1240)

Felsefe, nesnelerin hakikatlerini oldukları gibi bilmek ve onların varoluşları ile hüviyetleri konusunda hüküm vermek suretiyle, insan ruhunun olgunlaşmasıdır.

Felsefeye dair bu tanım denemelerinde bir görüş birliği bulunmasa da felsefede cevaplardan çok soruların önemli olduğu, felsefenin soru dinamizmine bağlı kalınarak inşa edilen bir yapısının bulunduğu ve hangi soruların felsefe sorusu ve problemi olarak ele alınacağı konusunda genel olarak bir görüş birliği söz konusudur.

1. Aşağıdaki cümleleri Doğru ve Yanlış olmalarına göre değerlendiriniz.

		Doğru	Yanlış
a.	İnsanların diğer canlılardan farkı düşünen ve sorgulayan bir varlık olmasıdır.	☐	☐
b.	Eleştirel düşünme, hazır düşünme kalıplarının dışına çıkmamayı gerektirir.	☐	☐
c.	Felsefe hakkında dille ifade edilebilecek kesin bir tanım yapılabilir.	☐	☐
d.	Öz-bilinç, bireyin kendine özgün manevi bir evrendir.	☐	☐

2. Aşağıdaki kavramları uygun olan tanımlarıyla eşleştiriniz.

1.	Düşünme	a.	Bireyin kendi özgün kimliği ve benliğidir.
2.	Dil	b.	Düşünmeye ve sorgulamaya dayalı bir etkinliktir.
3.	Öz-bilinç	c.	Karşılaştırmalar yapma, ayırma, birleştirme, bağlantıları kavrama yetisidir.
4.	Felsefe	d.	Düşüncelerin ifade edilmesini sağlayan bir araçtır.
1.	2.	3.	4.

3. Aşağıdaki soruları kendi fikirleriniz çerçevesinde yorumlayınız.

a. Düşünme nedir? İnsan hayatı açısından düşünmenin önemi hakkında kısaca bilgi veriniz.

b. Eleştirel düşünme nedir? Felsefe ile ilişkisi hakkında kısaca bilgi veriniz.

c. Siz filozof olsaydınız eleştirdiğiniz konu ya da konular neler olurdu? Açıklayınız.

4. Aşağıdaki filozofları felsefe hakkındaki tanımlarıyla doğru olarak eşleştiriniz.

1.	Sokrates	a.	"Felsefe, ilkeler ya da ilk nedenler bilimidir."
2.	Aristoteles	b.	"Felsefe, doğruyu bulma yolunda, düşünsel bir çalışmadır."
3.	Kant	c.	"Felsefe, var olmaları bakımından varlıkların bilinmesidir."
4.	Platon	d.	"Felsefe öğrenilemez, sadece felsefe yapmak öğrenilebilir."
5.	Farabi	e.	"Felsefe, neleri bilmediğini bilmektir."
6.	El-Kindi	f.	"Felsefe yolda olmaktır."
7.	David Hume	g.	"Felsefe, genelleştirilmiş bir matematiktir."
8.	Karl Jaspers	h.	"Felsefe yapmak doğru düşündürmektir."
9.	T. Hobbes	i.	"Felsefe insanın kendisini tanımasıdır."
10.	Spinoza	i.	"Felsefe, insan zihninin mahiyetini incelemektir."

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----

1. • Descartes, hayvanların ruhu olmadığını söylemiş ve onların tıpkı saat gibi işleyen mekanik birer varlık olduklarını ifade etmiştir.
• La Mettrie ise bu görüşü insana uyarlayarak, insanların da hayvanlardan farklı olmadığını belirtmiş ve insan ruhunu yok saymıştır.

Bu bilgilerden yola çıkarak, felsefi görüşlerle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Her felsefi görüş bilimsel buluş ve açıklamalarla doğrudan ilgilidir.
- B) Felsefi görüşler deneysel doğrulamaya uygun bir yapıdadır.
- C) Felsefi görüşler onu var eden filozofların kültürel özelliklerini yansıtır.
- D) Felsefi görüşler iç tutarlılığa sahip mantıksal açıklamalardır.
- E) Felsefi görüşler içerisinde diğer felsefi görüşlerin izlerine rastlanabilir.

2. Lisede felsefe dersi görmüş, hatta birkaç felsefe kitabı okumuş olanların, felsefenin ne tür bir uğraş olduğu konusunda açık seçik bir fikir edindiklerini sanmıyorum. Belki farklı bir ad taşıdığından ötürü, bunun öteki bilimlerden farklı bir uğraş olması gerektiğini düşünürler ama yine de felsefenin ne olduğunun tam bir aydınlığa kavuşmuş olması ihtimali çok azdır.

Bu durum, aşağıdakilerden hangisini desteklemektedir?

- A) Felsefe, içinde doğduğu toplumun sorunlarıyla uğraşmalıdır.
- B) Felsefi bir soruşturma yapılırken sorulabilecek olan her soru sorulmalıdır.
- C) Felsefenin genel – geçer bir tanımı yapılamaz.
- D) Felsefenin gelişebilmesi için düşünce ortamının özgürleştirilmesi gerekir.
- E) Felsefe, filozofların zihinsel bir üretimidir.

3. Felsefenin ne olduğu, felsefenin tarihi kadar eski ve üzerinde tartışılan bir konudur. Gerek filozofların gerekse onların yaptıkları iş üzerinde kafa yoran kişilerin hiçbir zaman bu konuda bir görüş birliğine erişemedikleri bir gerçektir.

Buna göre, felsefenin süreç içerisinde tanımlanmasında ve diğer alanlarla olan ilişkisinde farklılaşması felsefenin en çok hangi özelliğine bağlanabilir?

- A) Yöntemli olmasına
- B) Öznel bir etkinlik olmasına
- C) Evrensel olmasına
- D) Akla dayalı düşünceler üretmesine
- E) Sistemli olmasına

4. “17 yaşındayken Russell’in “Felsefenin Sorunları” adlı kitabını okumak, benim hayatıma bir yön vermiştir. Bu benim izlemekten hoşnut olduğum bir yoldur, çünkü bu yol, Platon ve Aristoteles, Descartes ve Kant çapında insanların geçmiş olduğu bir yoldur. Bu insanların eserlerine sırtımızı dayayarak, en azından önümüzdeki tümseklerin ötesini görebiliriz.”

Bu düşüncelere göre, aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Felsefe, insana yaşam boyunca rehberlik yapabilen bir etkinlikler.
- B) Felsefe, insan aklının ürettiği en anlamsız üründür.
- C) Felsefe, filozofların sergilediği akıl dışı bir etkinliktir.
- D) Felsefe, soru sormanın dışında hiçbir şeydir.
- E) Felsefe, insan yaşamının dışında bir etkinliktir.

5. “Felsefe, insan kafasının ve yüreğinin her şeyi sorgulamasını ve anlamasını sağlayan en anlamlı etkinliktir.”

Bu fikirlere sahip olan bir filozof, insanın içinde yaşadığı evrenle olan ilişkisinde neyi kaldırmayı hedeflemektedir?

- A) Bilgisizliği
- B) Sorgulamayı
- C) Somut düşünmeyi
- D) Şüpheli olmayı
- E) Akılcı davranmayı

6. Felsefenin ne olduğunu kim söyleyebilir? Ama şunu iyi biliyorum ki felsefe, içe yolculuk, insanın kendisiyle yaptığı bir sohbet ve insanın kendini arama serüvenidir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi bu tanıma uygun bir açıklama değildir?

- A) Felsefe, insanın kendini bilme serüvenidir.
- B) Felsefe, insan yaşamının anlamına yönelik sorular sormaktır.
- C) Felsefe, insanın ve doğanın işleyişine yönelik sorular sormasıdır.
- D) Felsefe, bireyin yaşamını kendi aklının ışığında sorgulamasıdır.
- E) Felsefe, insanın kendi benliğini durmadan sorgulamasıdır.

7. Felsefenin en önemli problemi, bizzat felsefenin kendisinin ne olduğu problemidir. Felsefeyi anlamaya çalışırken yapılması gereken en doğru şey, tarih boyunca kendilerine filozof denilen kişilerin yaptıkları işe bakmak olacaktır.

Bu parçaya dayanarak felsefe ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Bilgelğe ulaşma etkinliğidir.
- B) Elverişli ortamlarda gelişir.
- C) Değişmez tanımları söz konusudur.
- D) Kaçınılması olanaksızdır.
- E) Filozofların ürettikleridir.

8. Felsefe sözcüğünün geçmişteki kullanımına baktığımızda farklı çağlarda farklı filozoflarca değişik anlamlar verildiğini görürüz. Kimisi için felsefe bilimlerin temeli, içerisinden çıktıkları kaynaktır. Kimisi için ise yaşam bilgeliği ve evrensel değerlerin bilimidir.

Bu parçada, aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Felsefenin bir yaşam biçimi olduğu
- B) Felsefe öğretiminin güçlüğü
- C) Felsefenin eleştirel bir etkinlik olduğu
- D) Felsefenin tanımının yapılmasının zorluğu
- E) Felsefenin özgürlükçü ortamlarda gelişebildiği

9. Felsefe;

- Heredot için “bilgelik sevgisi”,
- Aristoteles için “varlığın ilk nedenlerini araştıran bir bilim”,
- Epiküros için “akla uygun olan en büyük mutluluğu arama”,
- Wittgenstein için ise “dil çözümlemesi”dir.

Bu tanımlamalara göre, aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Felsefi görüşler başka görüşlerin doğmasına yol açabilir.
- B) Her düşünür felsefeyi farklı şekilde yorumlamıştır
- C) Düşünürler, içinde bulundukları toplumu fikirleriyle etkiler.
- D) Felsefenin ortaya koyduğu bilgiler tutarlıdır.
- E) Felsefe, aklın çözüm bulamayacağı sorunları ele alır.

10. Jaspers, en geniş anlamda felsefeden şunu anlar: “Felsefe, insanın kendi varoluşunun bilincine vardığı yerde düşündüğü her şeydir.” Böyle olunca en geniş anlamıyla felsefe, her türlü insani düşünce ürününü, tüm dünya görüşlerini, şiiri, sanatı irdeler. Buna karşılık dar anlamda felsefe, “salt düşünce” olarak anlaşılır.

Buna göre, felsefenin dar ve geniş anlamda ele alınmasında aşağıdakilerden hangisi belirleyici olmaktadır?

- A) Rasyonel bakış
- B) Eleştirel tavır
- C) Kapsama alanı
- D) Düşüncenin kökeni
- E) Gelişim dönemleri

1. Eleştirel tavır, filozofun gerçeklik karşısındaki duruşunu belirtir. Bu tavır, hiçbir düşünceyi mutlak doğru olarak kabul etmez; zihnin, sürekli kendi gidişinin doğruluğundan kuşku duyar. Ardı arkası kesilmeyen eleştiriler felsefi düşüncenin en doğru yürüyüş tarzıdır.

Buna göre, felsefede eleştirel tavır aşağıdakilerden hangisine engel olur?

- A) Gerçeği anlama ve tanıma isteği duymaya
- B) Bir düşünceye dogmatik olarak bağlanmaya
- C) Bilinenlerden bilinmeyenlere ulaşmaya
- D) Akıl yetisinden yararlanmaya
- E) Gerçeklik hakkında bütüncü görüşlere varmaya

2. Karl Marx kendinden önceki felsefeleri eleştirirken, “Şimdiye kadar filozoflar dünyayı yorumlamakla yetindiler. Oysa amaç, dünyayı değiştirmek olmalıdır.” demiştir.

Düşünür, bu sözle felsefenin hangi yönünü öne çıkarmaktadır?

- A) Olması gerekente ilgili bildirimde bulunma
- B) Çözülmemiş sorunları bulup onlar üzerinde düşünme
- C) Evrenle ilgili bütünsel bir bilgi olma
- D) Var olan bilgiler üzerinde sorgulayıcı bir bilgi olma
- E) Yeni sorunlarla düşüncenin alanını genişletme

3. Her filozof bir öncekinin eleştirisini yaparak kendi görüşlerini ortaya koyar. Bir öncekini eleştirmek demek, onun hakkında kuşku duymak demektir. Felsefenin temelinde kuşku vardır. Kuşku olmadan felsefi düşünce olmaz.

Bu görüş, felsefe ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisini ifade etmektedir?

- A) Olana değil, olması gerekene yönelir.
- B) Bir tavır olarak kuşkuculuktan beslenir.
- C) Anlama ve gerçeği görme ihtiyacını giderir.
- D) Kendisinden kuşku duyulmayı arar.
- E) Kuşkunun süresine göre değer kazanır.

4. Filozofların inceledikleri sorunlar ortak olsa da sorunları çözümleme çabaları çok çeşitlilik gösterir. Aynı sorunlara çözüm arayan birçok filozofun söylemi kendinedir. Başka bir deyişle filozof, söylemini bizzat kendisi belirler; çünkü söylem, düşünüründen soyutlanamaz.

Bu parçaya dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Felsefe, gerçeği arama çabasının ürünüdür.
- B) Felsefede sonuçtan çok, süreç önemlidir.
- C) Her filozofun söylemi kendi özgünlüğü içinde belirir.
- D) Filozofun başarısı, akıl ilkelerinden yararlanmasından gelir.
- E) Filozof, sınırlı olanaklarla hareket edip kapsayıcı bilgiye ulaşır.

5. “Bilinmeyecek olanı bilmek için boşuna uğraşıp durmuşlar.” diyen bir kişi, felsefeyi reddederken farkında olmadan felsefe yapmıştır.

Bu söz ile felsefe hakkında dile getirilmek istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Öznelliği
- B) Yararsızlığı
- C) Mantıksallığı
- D) Soyutluluğu
- E) Kaçınılmazlığı

6. Filozof, mevcut olanla yetinmeyip sürekli arayan, sorgulayan kimsedir. O, kendisine sunulan bilgileri, inançları irdeleyerek düşünce üretir.

Bu parçada, filozofla ilgili aşağıdakilerden hangisine yer verilmiştir?

- A) Eleştirel tavır sergilemesine
- B) Var olana yönelmesine
- C) Doğal olanı yadsımasına
- D) Tutarlı düşüncelere sahip olmasına
- E) Bilgi birikiminden beslenmesine

7. Bertrand Russell'a göre, "felsefe, henüz tam bilgi sahibi olmadığımız konularda kurguya başvurmak demektir."

Bertrand Russell'ın bu sözüne göre, aşağıdakilerden hangisi felsefenin özelliği değildir?

- A) Tümelî kucaklaması
- B) Kanıtlanmış olması
- C) Bilgi üzerine bir bilgi olması
- D) Kuşkucu ve eleştirici olması
- E) Bilme isteğinden kaynaklanması

8. Felsefede eleştiri, gündelik yaşam sürecinde sıradan insan eleştirisinden nitelik olarak farklıdır. Filozof, bir düşünceyi veya eylemi eleştirdiği zaman bu, başkalarından farklı bir düzlem üzerinde; eski kavramları, tıpkı daha başka silahlar elde etmek için bir topun eritilmesi gibi, eritmek amacıyla. Oysa ötekiler, "yaratmaksızın eleştirenlerdir."

Buna göre, felsefede eleştiri, aşağıdakilerden hangisini gerçekleştirmek için yapılmalıdır?

- A) Kendi yargılarımızı başkalarına benimsetmek
- B) Tartışmanın taraflarına üstün gelmek
- C) Mevcut birikimden yararlanarak yeni değerler üretmek
- D) Bilimsel yasalara ulaşmak
- E) Günlük gereksinimleri karşılamak

9. Felsefe, eleştirici tavrı sayesinde bizi tutkularımızın ve ön yargılarımızın esaretinden kurtarır.

Bu parçadan felsefe ile ilgili aşağıda verilenlerden hangisi çıkarılabilir?

- A) İnsanlara belli eylem biçimleri sunar.
- B) Mutlak bilgi için bir çabaya dayanır.
- C) Düşünce tarihinin her döneminde etkindir.
- D) Sorgulayıcılığıyla insana belli bir bilinç kazandırır.
- E) Değer yargılarından bağımsız bilgiler sunar.

10. Felsefi düşünme, sürekli bir alternatif arama alışkanlığı demektir. İnsan felsefe sayesinde filozofların farklı bakış açılarıyla karşı karşıya kalır. Bu fikirleri incelemek, insanı mümkün olanın sınırlarını düşünmeye zorlar. Amaç, zihni esnetip açmak, akla uygun şeyler dünyasını keşfe çıkarmaktır.

Bu parçaya göre, felsefenin işlevi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Her bilgiye ulaşmanın yolunu göstermek
- B) Kesin cevaplara ulaştırmak
- C) Filozofların fikirlerini benimsetmek
- D) Metafizik düşünceyi anlayabilmek
- E) Eleştirel düşünemeyi sağlamak

11. Kuşkucu ve sorgulayıcı olmak felsefenin genel bir tavrıdır. Her filozof kendinden önce gelenleri sorgulayarak işe başlamıştır. İlk felsefeler Yunan mitolojisini sorgulayarak doğmuştur. Sofistler Yunan doğa filozoflarını, Sokrates Sofistleri sorgulamış ve bu durum günümüze kadar böyle devam etmiştir.

Bu parçada temel olarak felsefenin hangi özelliği anlatılmaktadır?

- A) Eleştirel olması
- B) Birikimli olması
- C) Tutarlı olması
- D) Evrensel olması
- E) Nesnel olması

12. Birey olarak filozofların da farklı biçimde dinsel inançları olabilir. Ancak filozoflar, felsefi görüşlerini dogmalara değil, akla dayandırır. Çünkü herhangi bir konuya ilişkin felsefi çözümleme, kendi dayanak ve gerekçelerini rasyonel biçimde kendi içinde taşır. Felsefe, bireyden itaat etmesini, boyun eğmesini değil, akla dayalı olmasını ve sorgulamasını bekler.

Bu parçaya dayanarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Felsefenin işe yarar bulgularının olmadığı
- B) Filozofların inançlarının zayıf olduğu
- C) Filozofların kendi savlarını kanıtlama ihtiyacı duymadıkları
- D) Felsefenin temel dayanağının akla dayalı eleştiri olduğu
- E) Filozofların din ile felsefeyi kaynaştırmak istedikleri

Bu Fazda Neler Var?

- Felsefe (philosophia) terimi kapsamında geçen sevgi, arayış, bilgi, hakikat ve hikmet (bilgelik/sophia) kavramlarının felsefeyle ilişkisine değineceğiz.
- “Filozof kimdir?” sorusuna ilişkin bilgilendirmelerden sonra sizlerin de filozofun kim olduğuyla ilgili bilgiler üretmenizi isteyeceğiz.

Sevgi, Arayış, Bilgi, Hakikat ve Hikmet Kavramlarının Felsefeyle İlişkisi

Felsefe, kendisine çok çeşitli anlamlar yüklenen, başlangıcından bugüne çok farklı anlamlarda kullanılan bir kavramdır. “Nedir bu felsefe?” gibi bir soruyla karşılaştığımızda, kısa, öz ve net bir tanım veremiyoruz. Kimi zaman “Felsefe tüm evreni anlama çabasıdır.” diyoruz. Kimi zaman da “Felsefe bütün bilimlerin anasıdır.” diyerek geçiştiriyoruz bu soruyu. Yani felsefenin birçok tanımını yapabiliyoruz. Öyleyse felsefeyi dar bir tanımın kalıbı içine sığdırmak, basit bir tanım yapıp soruyu geçiştirmek felsefeye karşı çok büyük bir haksızlıktır. Bu durumda, felsefenin tanımını yapmak yerine, onun temel niteliklerini belirtmek, bir düşünce tarzını felsefe yapan belirgin özelliklerini sıralamak ve onu öteki bilimlerden ve bilgi türlerinden ayıran yönlerini doğru saptamak daha yerinde bir davranış olacaktır.

Felsefe öğrenmenin, felsefeyle uğraşmanın, felsefe yapmanın “olmazsa olmaz” bir koşulu var: “Düşünce özgürlüğü”. Düşünce özgürlüğünün olmadığı yerde felsefe yeşermez. Çünkü felsefenin temelinde sorgulama, eleştirme ve tartışma yatar. Ancak biz düşünce özgürlüğü deyince, çoğu kez bunu tek yanlı bir biçimde algıyoruz. Sadece kendi düşüncelerimizi hiçbir baskı altında kalmadan açıklamak için istiyoruz böyle bir özgürlüğü. Hoşumuza gitmeyen ya da işimize gelmeyen bir düşünceyi ya “laf ebeliği” ile ya da kaba güçle hemen susturmaya çalışıyoruz. Kendi düşüncelerimizi özgürce açıklamayı istediğimiz kadar, başkalarının da kendi düşüncelerini hiçbir baskı altında kalmadan, özgürce açıklayabileceği bir ortam sağlamak zorundayız. Öyleyse sadece bilgeliliğin değil, gerçek anlamda çağdaş insan olabilmenin ilk koşulu, düşüncelere saygı duymak olmalıdır.

Bilgi Kutusu

- “Düşüncelerine katılmıyorum ama o düşüncelerini özgürce savunabilmen için gerekirse hayatımı bile veririm.”

Voltaire

“Philosophia-Felsefe” sözcüğünü ilk kez M.Ö. 6. yüzyılda Pythagoras (Pisagor) kullanmıştır. O, kendisine “Sophos-Bilge” değil, “Philio-sophos/bilgeliliği seven, arayan kişi” derken, gerçek anlamda bilgeliliğin yalnızca Tanrı’ya özgü bir nitelik olduğunu savunmuştur. Ona göre, insan olsa olsa “philio-sophos” olabilir. Yani bilgeliliği sever ve böylesine Tanrısal bir niteliğe ulaşmak için çabalar.

Ünlü düşünür Karl Jaspers, felsefenin ortaya çıkışında şaşkınlık, kuşku ve insanın sarsılması gibi üç ana etkenin rol oynadığını savunur.

İnsanlar güneşe, yıldızlara, doğaya baktığında ya da kendisine yabancı gelen bir şeyle karşılaştığında şaşkınlığa düşüp varlığın özünü aramaya yönelir. Evreni oluşturan temel ilkenin ne olduğunu, varlığın nasıl var olduğunu sorgular ve sorduğu sorulara çeşitli yanıtlar verir. Daha sonra, verilen yanıtlardan, yapılan açıklamalardan kuşku duyulur ve insanoğlu hiç değişmeyen, kesin bilginin peşine düşer, onun belirleyici özelliğini saptamaya çalışır. Böylece felsefe, doğayı, evreni, bilgilerimizin kaynağını ve değerini, insanın bu dünyadaki yerini, varlık nedenini, ahlâkları ve mutlu yaşamının ilkelerini, güzeli, güzelliği araştıran, bunlara ilişkin olarak edindiği bilgileri sorgulayan ve eleştiren, genel ve kuşatıcı bir bilgi türü olarak karşımıza çıkar.

Bilgi Kutusu

- “Gördüğü olayların sebeplerini araştırmak insanoğlunun doğasına özgüdür. Bazıları daha çok araştırır, bazıları daha az ama herkes kendi iyi ya da kötü kaderinin sebeplerini araştırarak kadar meraklıdır.”

Thomas Hobbes

Felsefeyle uğraşabilmek, felsefeci olabilmek için en çok ihtiyaç duyduğumuz şey, işte bu merak ve hayret etme yeteneğidir. Bu yetenek aslında bütün çocuklarda, özellikle de küçük çocuklarda vardır. Fakat çocukların ve gençlerin büyük bir kısmı sonraki yaşlarında hayret ve meraklarını yitirirler; alışkanlığa teslim olurlar. Gerçekten de felsefi sorular bütün insanları çok yakından ilgilendirmekle birlikte herkes felsefeci olamaz; herkes felsefi sorularla ilgilenmez. İnsanlar günlük hayata çok farklı nedentlerle öylesine sıkı bir şekilde bağlanırlar ki hayata ve dünyaya hayret etme duygularını bastırırlar.

Felsefeciler gibi çocuklar için de dünya ve onun üzerinde olup biten her şey yenidir; bu yüzden her şey, onların merak ve şaşkınlığına konu olur. Oysa yetişkinlerin pek çoğu dünyayı olağan bir şey olarak görür. Onlar, şaşırtıcı görünümle sergileyen hayatı olduğu gibi benimserler; kalabalığın bir parçası haline gelip alışkanlığın etkisiyle herkesin yaşadığı gibi ve sorgulamadan yaşarlar.

Gerçekten de çoğumuz ömrümüzün bir noktasında, felsefi soruları unuturuz. Bunun önemli nedenlerinden bir diğeri de şüphe etmekten vazgeçmemiz, var olan hazır yanıtlarla yetinmemizdir. Şüphe, sunulan açıklamayla yetinmeme, var olan şeylerin olduklarından başka türlü olabileceklerini düşünme eğilimi olarak ortaya çıkar. O, merak ve hayret duygusunun tamamlayıcısı olan önemli bir faktördür.

Şüphe, felsefi sorgulamayı harekete geçiren en temel güç ya da etkenlerden biridir. Şüphe eden insan, gerçekliğin görüldüğü gibi olmayabileceğini, görünüşün gerisinde farklı nedenler olabileceğini düşünen ve dolayısıyla algısal görünüşlerin ötesine geçebilen insandır. Bununla birlikte şüphe ederek ve sorgulayarak yaşamak her zaman ve herkes için kolay olmaz. Bu yüzden insanların büyük bir çoğunluğu kendilerine açık iki alternatiften biri olarak şüphe yerine rahat bir yaşamı seçerler. Şüphenin ve sorgulamanın riskinden, zaman zaman kaygıya yol açabilen yapısından kaçan insanlar, çoğu zaman alışkanlıklara bel bağlarlar. Alışkanlıklarının etkisiyle davranan ya da şüphe etmeden yaşayanlar, çoğu zaman bireyselliklerini veya bireysel kimliklerini unutarak toplumsal kimliklerine bağlanırlar; herkesin yaptığı gibi yaparak, yaşadığı gibi yaşayarak sıradan bir hayat sürdürürler.

Bilgelik, kesinkile çok fazla şey bilme, çeşitli kaynaklardan ansiklopedik bilgiler veya gözlem yoluyla çok sayıda deneyim biriktirme anlamına gelmez.

Bilgelik, belli bir zihinsel olgunluğa sahip olma, sorgulayıcı tutumla sahip olunan bilgileri anlamlı ve ilkeli bir hayat doğrultusunda sağlıklı kullanma, hayatı iyi okuyup doğru ve anlamlı bir şekilde yorumlama anlamına gelir. Buna göre bilgelik sadece bir yaşama sanatı, uygun ya da doğru eylemde bulunmak, aşırılıktan ya da ölçüsüzlükten sakınmak, felaketleri metanetle karşılamak-tan ibaret olan bir ahlak kavrayışı da değildir.

O, aynı zamanda ve çok daha önemlisi, belli bir entelektüel tutum, olup bitenlerin nedenlerine dair sağlam bir kavrayış, varlığın yapısına ve hayatın anlamına dair derinlikli bir vizyon, eylemlerin ilkeleri ve nihai amaçlarla ilgili kuşatıcı bir düşünce anlamına gelir.

Hakikat, nesnel gerçeğin düşüncedeki yansımasına denir. Gerçek ile hakikat aynı şey değildir. Gerçek nesnel gerçekliği, hakikat ise bu nesnel gerçekliğin zihnimizdeki öznel yansımasını dile getirir. Örneğin; elimizde dalından tuttuğumuz ağaç gerçek, onun zihnimizdeki yansıması ise hakikattir.

Son olarak Felsefe - Hikmet ilişkisine değinmek gerekir. Hikmet, bütün olup bitenlerin esasını bilmektir. Tümel bir bilgidir. Felsefe ise böyle bir iddiada bulunmaz. Felsefede sorgulama esastır. Felsefe, hikmet ulaşma amacıyla değildir. Felsefe, hikmeti sevmeye ve ona yönelme anlamında bir bilgidir.

Bilgi Kutusu

Platon, hocası Sokrates'in hayatını ve idam cezasıyla yargılanmak üzere verildiği mahkemede yaptığı savunmayı anlattığı eseri "Sokrates'in Savunması"nda, bilgelige sahip olan veya onu arayan kişiye filozof derken söz konusu bilgeliliği eleştirel tartışma ya da sorgulamadan geçebilen, sorgulayıcı bir sınamayı başarıyla aşabilen bir bilgelik olarak ifade eder. Felsefeye özgü bu bilgeliliğin diğer bilgi veya bilgelik türlerinden tamamen farklı olduğunu savunan Platon'a göre, ne devlet adamı ne zanaatkâr ne de ozan, fiilen icra etmekte olduğu işi neden yapmakta olduğunu, hayatının nihai amacını açıklayabilecek durumdadır. Zira farklı meslekten olan bu insanlar amaçların bilgisinden yoksun olmaya ek olarak yapıp etmeleri için temel ilke ve fikirlerden oluşan açık ve sorgulanabilir bir sistem oluşturmuş değildirler. Bu durum, bir kimsenin zaman zaman bilgece, adil ya da güzel bir şey yapmış olması, onun gerçek bilgelige sahip olduğu anlamına gelmez.

Örnek

Felsefe çok kullanıldığı hâlde anlamı az bilinen bir sözcüktür. Sözelimi Oğuz için arkadaşı "Onun hayat felsefesi gününü gün etmektir." diyor. Bir firma satış felsefesini "Müşterileri mutsuz etmektense daha az kazanmaya razıyız." şeklinde özetliyor. Bir banka kendini diğer bankalardan farklı göstermek için "Bizim felsefemiz hepsinden farklıdır." sloganıyla reklam yapıyor. Felsefenin kelime anlamının dışında kullanılışıyla ilgili bu tarz örnekleri daha da çoğaltabiliriz. Değişik anlamlar yüklenen felsefe sözcüğü aslında Herakleides Pontikos'un söylediğine göre ilk olarak Pythagoras tarafından kullanılmış, Yunanca "philosophia" sözcüğünden gelmektedir.

Dilimize "felsefe" olarak geçen "philosophia"nın kelime anlamı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Gerçeklik bilgisi
- B) Yaşam atılımı
- C) Bilgelik sevgisi
- D) Hayat görüşü
- E) Yaşama sevinci

Çözüm:

Philosophia sözcüğü Antik Yunan'da "bilgelik sevgisi" anlamına yani tüm varlığın bütün bilgisini öğrenmek isteme, ona ilgi duyma, ona ulaşmak isteme gibi anlamlara gelmektedir. Bu anlam da C seçeneğinde gösterilmiştir.

Cevap C

Filozof Kimdir?

- Felsefe sözcüğü, “philio-sophia”, yani “bilgeliği (sophia) sevmek (philio)” sözcüklerinin bileşimidir. Buna göre, filozof (philio-sophos) da “bilgeliği seven kişi” anlamına gelmektedir. Ancak bu noktada hemen yeni bir soru çıkıyor karşımıza: “Bilgelik nedir?” ya da kime “bilge kişi” denir?
- Bilge –hani şu masallarda, söylencelerde ak saçlı, ak sakallı, güzel yüzlü kişi olarak tanımlanan– doğru bilginin, gerçeğin tutkudur. Sürekli doğruya ve gerçeğe ulaşmak için çabalar. Onun bu çabası salt kendisi için de değildir. Gerçek bilge, doğru bildiğini başkalarına da aktarır, onlara yol gösterir.
- Bilgenin aradığı soyut ve kuru bilgiler de değildir. O, karşılaştığı her şeyi, kendisini bile sorgular. Onun sorgulamadan, eleştirmeden kabul edebileceği hiçbir şey yoktur. Bu sorgulama bilgeye yeni ufuklar açar, ona yeni bilgiler kazandırır. Bilge kişi bu bilgiler ışığında kendine bir yol çizer, bir yaşam biçimi oluşturur, aşırılıklardan kaçır, aklına ve duygularına egemen olur. Öyleyse, felsefe salt kuru ve soyut bilgiler yumağı değil, aynı zamanda bir davranış, bir eylem ve yaşam biçimidir.
- Sokrates’in dediği gibi, “Bilen insan kötülük yapmaz. Tüm kötülüklerin nedeni bilgisizliktir.” Bu durumda, bizi doğru bilgiye götüren bir çaba olarak felsefe, “bilme”nin yanında, “ahlâklı” ve dolayısıyla da “mutlu” yaşamayı, yani hem teoriyi hem de pratiği içinde barındırır.
- Bilgeliği seven, bilgiyi arayan ve ona ulaşmak isteyen kişilere filozof (philosophos) denir. İnsan yaşamını ilgilendiren her şey hakkında akıl yürütüp bunları felsefi problem konusu yapabilen filozof, doğru olduğunu bildiğimiz ya da böyle olduğuna inandığımız her şeyi sorgulayabilir; İnsanın, Tanrı’nın, dinin, dış dünyanın varoluşuyla, bilginin kaynağı ve sınırlarıyla, bilimle, sanatla ve daha birçok konuyla ilgili sorular sorabilir.
- Filozof sadece soru sormakla yetinmez; yaratıcı bir düşünüş, eleştireci ve sorgulayıcı bir tavır ve bakış açısıyla bu sorulara yanıtlar arar. Felsefe ile uğraşan ve fikirlerini tutarlı, temelli, mantıklı bir biçimde ortaya koyabilen ve bunları yaparken de her türlü eleştiriyi ve yargılamayı göze alabilen, bunun yanında fikirlerine karşı oluşabilecek farklı görüşleri de mantık çerçevesinde yumuşatabilecek insanlara “filozof” adı verilmiştir.

Örnek

Kişiyi bilge kılan, sanıldığı gibi çok şey bilmesi değildir. Bu nedenle çok bilen kişi ile filozof aynı kişiler değildir. Çünkü filozof, bilgiye sahip olan, yani “sophos” değil, bilgiyi seven, onun peşinde koşandır, yani “philosophos”tur. Filozof bilgi için, hakikat için “yolda olan”dır.

Buna göre, filozofun en önemli özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tutarlı davranması
- B) Nesnel olmaması
- C) Rasyonel davranması
- D) Bilinenle yetinmemesi
- E) Evrensel olması

Çözüm:

Bu soruda, filozofun bilgi ve hakikat için “yolda olması”, yani bilinenle yetinmemesi vurgulanmıştır.

Cevap D

Bilgi Kutusu

Antik Yunan’daki filozof imgesi, Olimpiyat Oyunları’nda biri şan şeref için koşmaya gelen atletin, diğeri oyunlar vesilesiyle bir şeyler satarak para kazanmaya çalışan satıcı ya da tüccarın ve sonuncusu da bütün bu curcuna içinde, insanların ne yapmaya çalıştıklarını, hangi motiflerle eylemde bulunduklarını anlamaya çalışan filozofun duruşu veya hayatı olmak üzere, üç farklı hayat tarzı bulunduğunu dile getiren “üç hayat öğretisi” ile ifade edilmektedir. Bu görüşte, satıcı ya da tüccarlar, maddeye belli bir düşkünlük gösteren, yalnızca parayla mutlu olunabileceğini düşünen insan tipini ifade eder. Atlet ise egosu güçlü, şan ve şeref peşinde koşan, her daim kendini kanıtlama mücadelesi veren insanı gösterir. Oysa filozof, olup bitenleri anlamaya çalışan, insanları peşlerinden koşuran şey ya da güçlerin gerçek değerini kavrama çabası içinde olan, kısacası sadece insanları değil, bir bütün olarak hayatı anlamaya çalışan insanı ifade eder.

Ünlü Yunan filozofu Aristoteles, felsefenin Antik Yunan'daki doğuşunda ilk felsefeci ya da filozofların duydukları merak ve hayretin çok belirleyici bir rol oynamış olduğunu söyler. Nitekim Batı felsefesinin ilk filozofu olarak kabul edilen Thales'te ilgili olarak aktarılan bir öykü ya da anekdot, bu durumu iyi bir biçimde açıklar. Batı Anadolu kıyılarında yaşayan, geçim sıkıntısı çekmeyen bir filozof olarak Thales'in ilgileri, ortalama insanın ilgilerinden farklıydı. Gündelik işlerini kölesi veya hizmetkârına yaptıran Thales, "bir şeylerin neden var olduğunu" merak ediyordu. Hatta yeryüzündeki şeyleri bir tarafa bırakıp "gökyüzünde olup bitenlere" ilgi göstermişti. O, bir gün yanında Trakyalı hizmetkârı da olacak şekilde gezintiye çıkmıştı. Gökyüzüne bakarken önündeki çukuru göremeyip yere boylu boyunca serilmişti. Thales yere serilmekle de kalmayıp kölesinin alayına hedef olmuştu. Kölesi "Siz filozoflar böylesiniz; ayağınızın altındakileri görmezken göklerde olup biteni anlamaya çalışırsınız!" demişti.

Thales dünyanın neredeyse kusursuz düzeni, mevsimlerin birbirlerini kusursuzca izleyişi karşısında hayrete düşmüştü; gökyüzündeki güneş, ay ve yıldızların muhteşem görünüm ve dizilişi karşısında âdeta dehşete kapılmıştı. Bu düzenin kaynağını, gökyüzündeki dev nesneler arasındaki ilişkiyi, var olanların nereden gelip nereye gittiklerini merak ediyordu. Felsefeyi ve bilimi yaratan da onun bu merakıydı. Gerçekten de insan, merak eden ve diğer canlı türlerinden farklı olarak olup biten hemen her şeyi hayretle karşılayan bir varlıktır.

Bilgi Kutusu

FİLOZOF KİMDİR?

Filozof bir bilgi değildir. Henüz bilgelik hazinesine ulaşmamıştır. Filozof, bilgeliği arayan, onun peşinde gidendir. Sadece değişik disiplinlerdeki entelektüel fikirlerle tatmin olmayan; öğrendikçe kendini dönüşüme uğratanıdır. Şeylerin bilgisine vardığında bu bilgiyi bir yaşam tarzına dönüştürür. Görünüşü nasıl olursa olsun, her insanın içinde bir filozof vardır; bu filozof ancak akıl, kalp ve ellerin uyumlu çalışması sayesinde kendini tanımayla uyandırılabilir. Filozof, hazinenin nerede olduğunu bilen değil, çaba gösterip onu ortaya çıkarandır.

Bilgi Kutusu

Ünlü filozof Diyojen bir öğle vakti çarşıda elinde fenerle dolaşıyordu.

Meraklarını gidermek için insanlar:

- "Elinde fenerle güpegündüz ne dolaşıyorsun?" diye sordular.

Filozof kafasını kaldırmadan:

- "İnsan arıyorum, insan." diye cevapladı.

Filozof Diyojen'in bir öğle vakti elinde fenerle adam araması, filozofun nasıl bir kişi olduğunu, felsefi sorgulayıcılığı, felsefenin yaşamı kuşatıcı etkilerini ve felsefenin bize dönük yüzünü anlatır.

Örnek

Filozoflar, kavramların daha derin anlamları ve daha geniş düşünme bağlantılarıyla bir arada olma alışkanlığıyla kendini belli eden kişilerdir. Onlar, düşünme eyleminde elde hazır olanın sınırları ötesinde kalan düşünce ve duyguların peşinden gitmede anlam ve haz bulurlar.

Bu parçaya göre, filozofta aşağıdakilerden hangisi bulunmaz?

- A) Yararlı olanı bulma isteği
- B) Açıklamalarında tutarlı olma düşüncesi
- C) Otorite görüşlerle uyum içinde olma çabası
- D) Genel görüş ve kabullerin dışında arayışını sürdürme merakı
- E) Çoğunluğun benimsediği görüşlere uyma eğilimi

Çözüm:

Bu soruda, filozofun "elde hazır olanın sınırları ötesinde kalan düşünce ve duyguların peşinden gitmesi", onun genel görüş ve kabullerin dışında arayışını sürdürme merakını ifade etmektedir.

Cevap D

1. Aşağıdaki metni okuduktan sonra ilgili olan soruları yanıtlayınız.

Bilgelik ya da hikmet, bilgiden çok farklı, çok daha iddialı bir kavramdır. Bilgelik, insan hayatına ilişkin derin bilgidir. Kendisine sahip olana mutluluk ve esenlik sağlayacağı, hayatına anlam katacağı varsayılan bir bilgidir. Felsefe hiçbir zaman hikmet gibi derin bir bilgiye ulaşip son noktayı koymaz. Filozoflar, hikmeti seven ve ona ulaşmaya çaba harcayan kişilerdir.

- a. Felsefe ve hikmet arasında ne gibi farklılıklar bulunmaktadır?

- b. Felsefede son sözü söyleme çabası içinde olmak neden mümkün değildir?

- c. Hikmet kavramının kendi kültürümüzdeki yeri hakkında fikirleriniz nelerdir?

2. Aşağıdaki cümleleri Doğru ve Yanlış olmalarına göre değerlendiriniz.

		Doğru	Yanlış
a.	Felsefe, kendisine çok çeşitli anlamlar yüklenen bir alandır.	☐	☐
b.	Felsefe, Grekçe'de "bilgelik sevgisi" anlamına gelen "philosophia" teriminden gelir.	☐	☐
c.	Felsefe için düşünce özgürlüğü zorunlu bir durum değildir.	☐	☐
d.	Şüphe, felsefi sorgulamayı harekete geçiren en temel güç ya da etkenlerden biridir.	☐	☐
e.	Bilgelik, felsefe sevgisi anlamına gelen bir terimdir.	☐	☐

3. Aşağıdaki boşlukları verilen kavramlarla uygun bir şekilde doldurunuz.

Hakikat – Şüphe – Sevgi – Hikmet – Bilgelik – Felsefe – Saygılı

- a. Philosophia terimi anlamına gelen sophos ile anlamına gelen philia terimlerinin birleşiminden oluşmaktadır.

- b. bilgiye sahip olmak, ise bilgiyi sevmektir.

- c. Felsefe, hiçbir bilgiyi olduğu gibi kabul etmediği için her şeye ile yaklaşır.

- d. Felsefede değişik görüşlere de açık olunması gerektiği için başka düşüncelere karşı olmak önemlidir.

- e. Filozof, peşinde olan bir insandır.

4. Aşağıdaki metni okuduktan sonra ilgili olan soruları yanıtlayınız.

Filozofun kim olduğunu öğrenebilmenin en iyi yollarından biri, felsefe tarihindeki filozofları incelemek olabilir. İlk filozoflar, diğer insanlara akıllarını nasıl kullanacaklarını ve kendi başlarına nasıl düşüneceklerini öğretmişlerdir. Öğrencilerinin bile kendileriyle aynı düşüncede olmalarını beklememişlerdir. Onlar bir bilgi hazinesini saf ve tekesiz bir biçimde öğrencilerine aktarmak yerine, onları tartışmaya ve kendi düşüncelerini ileri sürmeye, iddialarını mantıksal açıdan kanıtlamaya özendiren ilk öğretmenlerdir.

a. Filozof, her konu hakkında bilgi sahibi olmak zorunda olan bir insan mıdır?

b. İlk filozoflar öğrencilerinin kendileriyle aynı düşüncede olmalarını neden beklememişlerdir?

c. Sizce filozof kimdir? Kısaca açıklayınız.

5. Aşağıdaki filozof tanımlarını Doğru ve Yanlış olmalarına göre değerlendiriniz.

		Doğru	Yanlış
a.	Filozof, bilgeliği seven, bilgiyi arayan ve ona ulaşmak isteyen kişidir.	☐	☐
b.	Filozof, düşünce özgürlüğüne sahip olduğu için tutarlı düşünmek zorunda değildir.	☐	☐
c.	Filozof, genel görüş ve kabul-lerin dışında arayışını sürdürme merakına sahip olan kişidir.	☐	☐
d.	Filozof, sorgulama güdüsünü hiç kaybetmeden devam ettirebilen bir insandır.	☐	☐
e.	Filozof, farklı fikirleri toplumsal koşullara uymadığı gerekçesiyle reddedebilen bir kişidir.	☐	☐
f.	Filozof, bilgi ve hakikat için “yol- da olan” insandır.	☐	☐
g.	Filozof, soru soran ve sorularına bilimsel kriterler çerçevesinde kesin cevap verebilendir.	☐	☐
h.	Filozof, bilgi, ahlak ve sanat gibi alanlarda görüş bildirebilen bir kişidir.	☐	☐
ı.	Filozof, kendi aklıyla elde ettiği bilgilerini her zaman yaşamına uyarlamak zorunda değildir.	☐	☐
i.	Filozof, fikirleriyle başka insan- lara yol gösterebilen, onlara rehberlik yapabilen insandır.	☐	☐

1. • Herakleitos, Efes'te saltanat süren önemli bir ailenin çocuğu olmasına rağmen dağlarda yalnız yaşamayı seçmiştir. Kendisini arayarak, kendini bulmaya çalışmıştır.
- Bir fıçı içinde yaşayan Diogenes'e bir isteği olup olmadığını soran Büyük İskender onun çok meşhur olan şu sözlerine şaşmıştır: "Gölge etme, başka ihsan istemem!"

Yukarıda verilen örneklerle dayanarak, filozofların hangi temel özelliğe sahip olduğu söylenebilir?

- A) Objektif bir tutuma sahip olmak
B) Sistematik bir düşünüşe sahip olmak
C) Aile yaşamına sırt dönmek
D) İnançlarını akılla temellendirmek
E) Gerçekliğe çıkarsızca yönelmek

2. Philosophia, "bilgiyi ve bilgeliği sevmek"tir. Bu sevmeye, bilgiyi sadece bilgi için isteyen, çıkar gözetmeyen bir sevmektir. Tarihte, kalıcı ve sürekli olan medeniyetlerin temelinde bu duygu ve güdülenme yatmaktadır.

Bu parçada, felsefe ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Bilgiye, anlamak ve bilmek için yönelme
B) Varlık dünyasını bir bütün olarak ele alma
C) Bilgi ve insan arasındaki ilişkide sadece çıkara yönelme
D) Bilimin ilerleyişini geriye doğru çevirebilme
E) Bilginin insan yaşamı için önemsiz olduğunu gösterme

3. "Mal ve mülk ediniyoruz, geziler tertipliyoruz, arkeolog oluyoruz, tarihçi, doktor, işçi veya zevk insanı oluyoruz; fakat bunlar varlığın özünü tanımamıza yetmiyor. Çünkü bir çocuğun merak ve hayretindeki filozofluğu yakalayamıyoruz. Belki de filozofluk, olanı olduğu gibi kabul etmemeyi ve yolda olmayı gerektiren bir etkinlik olduğu için bizleri tedirgin ediyor."

Bu fikirleri benimseyen bir düşünüşe göre, filozof olabilmenin ön koşulu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnanmayı anlamaktan daha önemli görmek
B) Hakikati arayan bir kişilik yapısına sahip olmak
C) Deney ve gözleme önem vermek
D) Diğer bilgi alanlarından yararlanmayı gerekli görmek
E) İnsan aklını sınırlandırıcı kurallar geliştirmek

4. Filozof büyüse de çocuk kalmayı başarır. Kafasının bir yerinde her şeyin özünü anlamaya yönelik düşünceler uçuşur. Sevmez olanı olduğu gibi kabul etmeyi. Kuşku onun sevgilidir... Ona göre, evreni anlamak insanı anlamaktan geçer. "Ben neyim?" sorusu "Evren nedir?" sorusunu yanıtlamanın ilk adımıdır. Felsefe tarihinin sayfalarında dolaşır. Felsefeci dostlarının ne düşündüğünü öğrenmek için... Ve anlamaya başlar filozofların gerçeği anlatmak için nasıl hüznler yaşadığını. Eleştirenlerin trajik sonunu görür. Bir de kendisi yazar felsefenin sayfalarına kendi düşüncelerini ve adını...

Bu düşüncelere göre, aşağıdakilerden hangisi filozofun bir özelliği değildir?

- A) Varlığın ilk nedenini anlamaya çalışmak
B) Kuşkuyu bir yöntem olarak benimsemek
C) Dogmatik bir biçimde düşünmek
D) Düşünürlerin birikiminden yararlanmak
E) Düşünmeye önem vermek

5. Filozof, kendisinden önce yaşamış olan filozoflardan ve onların bıraktığı düşünce mirasından beslenirken onlardan daha öteye gidebilmeli ve yaptığı felsefe binası kendisinden önce yapılmış olan bütün felsefe binalarından farklı olmalıdır.

Bu parçada, felsefi düşünüşün hangi özelliği vurgulanmaktadır?

- A) Bilimlere öncülük etme
B) Halk tarafından benimsenebilme
C) İnsanın yaratılışına aykırı olmama
D) Özgün ve yaratıcı olma
E) İçinde doğduğu kültürden etkilenme

6. "Sophia", sadece bir yaşama sanatı değil; bir bilgidir aynı zamanda. Unutulmamalıdır ki; bilgi, insanı bağımsızlaştırır. Bağımsızlaşma ve bilgi kavramları arasında sıkı bir ilişki vardır. Bizi bağımsızlığa götürecektir olan bilgidir. Kötü ve adaletsiz davranan kişi, her şeyden önce bilgisizdir ve cehaletin kölesidir.

Buna göre, felsefenin temel amacı ne olmalıdır?

- A) Deneye dayalı bilgilere ulaşmak
B) İnsanın öngöründe bulunmasını sağlamak
C) İnsanın eleştiri gücünü zayıflatmak
D) Doğanın işleyiş yasalarını ortaya çıkarmak
E) İnsanı bilgili bir varlık haline dönüştürmek

7. Filozof, özgürlük için mücadele eden savaşıdır. Dövüştüğü fikir arenasının ortasına korkusuzca kılıç sallar gibi sorular atar. Aynı zamanda bir çocuktur o; soruları yalın ve derindir. Anlaşılmaz olmak onun kitabında yazmaz. O, dünyanın en saf ve berrak suyu gibidir; dibi gözüktür. Onun bir tek amacı vardır: Varlığı içinde bulunduğu bulanık sudan çıkarıp, anlaşılır kılmaktır. Bunun için sorular sorar.

Bu parçada, aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Felsefi düşünmenin dinsel içerikli ve dogmatik olduğu
- B) Felsefi bilginin nesnel bir özellik taşıdığı
- C) Felsefenin insanı özgürleştirerek anlama ihtiyacını giderdiği
- D) Felsefenin varlığı deneysel bir yaklaşımla ele aldığı
- E) Felsefenin bilgi üretmeyeceği

8. Filozoflar bilgelik dağının öten kuşları olarak onlardan çıkan her ses, varlığın farklı bir rengini anlatmaktadır. Ve insanlara müjdeledikleri yekpare bir bütün olmaktan daha çok özgür düşünebilmektir.

Bu parçada, felsefi düşünebilmenin hangi özelliği söz konusu edilmektedir?

- A) Birbirinden farklı bakış açılarını içermesi
- B) İnsan aklının ürünü olması
- C) Bilimlerin çözemediği sorunlarla ilgilenmesi
- D) Varlığı tümel olarak kavraması
- E) Şüpheyi bir araç olarak kullanması

9. Aristoteles sadece zamanını etkileyen bir düşünür olarak kalmamış, kendisinden sonra gelen çağların da felsefe anlayışlarına etkiye bulunmuş, değiştirmiş ve değişmiştir. Bir düşünürü, felsefe tarihinde yerli yerine koyabilmek için onu öncelleriyle, çağdaşlarıyla ve ardıllarıyla karşılaştırmamız gerekir.

Yukarıdaki paragrafta filozofun hangi özelliğinden söz edilmektedir?

- A) Felsefi düşüncesini, belirli bir yöntem çerçevesinde gerçekleştirdiğinden
- B) Şüphecî bir kişilik yapısına sahip olduğundan
- C) Felsefeyi bir yaşam biçimi olarak seçtiğinden
- D) Çağını aşan bir düşünüş gücüne sahip olduğundan
- E) Bilginin kaynağına yönelerek kesin bilgiye ulaşmaya çalıştığından

10. Diyelim ki filozof, bir fizik laboratuvarına konuk oldu. Çağrılmadan gelen bir konuk, bir Tanrı misafiri. Filozof, işbaşındaki fizikçilerin tutumlarını, mimiklerini, el kol hareketlerini merakla izler, konuşmalarına kulak kabartır, fırsat buldukça kendisi de onlarla konuşmaktan geri kalmaz. Ve sonra geldiği gibi gider; çünkü onun uğrayacağı başka laboratuvarlar ve konak yerleri vardır.

Yukarıdaki paragrafta, filozofun tutumuyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Bir bilgi arayıcısı olma
- B) Toplumsal değerlerin kaynağı üzerine düşünme
- C) Akli rehber seçme
- D) Bilimsel alana ait problemlere çözüm bulma
- E) Gerçeği kendi algılayışına göre yorumlama

11. Felsefeci, bir iddia ile karşılaştığında “Bu neden böyle?” diye; ayakları havada bir önermeye tepki gösterirken “Emin misin?” diye; belli bir tutumla karşılaştığında ise “Neye dayanarak böyle davranıyorsun?” diye soracaktır.

Bu durum, filozofun daha çok hangi özelliğine örnek olarak verilebilir?

- A) Yöntemli olduğuna
- B) Sorgulayıcı bir zihne sahip olduğuna
- C) Soyut konuları düşündüğüne
- D) Varlığı bir bütün olarak gördüğüne
- E) Araştırmalarında öznel davrandığına

12. Bir filozofun en büyük gayesi, kolayca anlaşılacak olmalıdır. İşte bu nedenle Berkeley, “Herkes tarafından anlaşılacak istiyorum.” diyor ve herkes tarafından zor anlaşılan bir filozof diye tanınan Kant bile, “Sadece anlaşılacak istiyorum.” cümlesini ifade etme ihtiyacı hissediyordu.

Bu durum, filozofların daha çok hangi özelliğine örnek olarak verilebilir?

- A) Tutarlı olma
- B) Yöntemli olma
- C) Akıllı olma
- D) Sistemli olma
- E) Bilgiçlikten sakınma

1. Felsefe sadece evren hakkında bir bilgi değildir; evreni kavramaya çalışan düşünce üzerine bir düşünce, evren hakkında bize verilen bilgiler üzerine bir bilgidir. O sadece bir bilgi değildir, aynı zamanda bilginin bilgisidir.

Bu parçada, felsefenin hangi özelliği dile getirilmektedir?

- A) Tutarlı bilgiler sunması
- B) Öznel düşüncelere dayanması
- C) Gündelik yaşama uyarlanabilmesi
- D) Sorgulanmış bilgileri sorgulaması
- E) Bitmişliğin olmaması

2. Aristoteles, "Filozof çocuklar gibidir." derken, filozof için dünyayı akıl almaz, sırlarla dolu gizemli bir yer olarak kabul eder.

Buna göre, filozof ile çocuklar arasındaki benzerlik aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sezgilerin felsefede güçlü olması
- B) Her şeyin merak edilmesi
- C) Düşüncelerin sistemli ve tutarlı olması
- D) Evrensel ve doğrulara ulaşma isteği
- E) Dünyadaki bilindik olaylara yönelmesi

3. "Felsefe, acıkmışların oturduğu ve doymadan kalktıkları bir sofradır."

Bu sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Felsefe, evreni bütün olarak açıklamaya çalışır.
- B) Filozoflar, zamanla fikirlerini değiştirebilirler.
- C) Felsefede bir son ve bitmişlik yoktur.
- D) Felsefe, tüm bilgileri aklın süzgecinden geçirerek yorumlar.
- E) Felsefe hem olanı hem de olması gerekeni inceler.

4. Felsefe ile ilgilenen her insan, filozofların, öteden beri bugün bizim için sorun olan konularla ilgilendiğini görecektir. Gerçekten de eğitim, siyaset, ekonomi, ahlak, hukuk gibi alanlarda bugün yaşanan sorunlar ve çözüm arayışları, yüzlerce yıl öncesinde de filozofların görüşlerinde yaşıyor ve tartışılıyordu.

Bu açıklamadan, aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) İnsanların sorunlarının süreklilik gösterdiği
- B) Felsefenin insan sorunlarından uzak olduğu
- C) Filozofların ütöpik konularla ilgilendiği
- D) Felsefi düşüncenin birikimle geliştiği
- E) Her kültürde farklı sorunların ortaya çıktığı

5. Felsefe terimi Yunanca "Philio" ve "Sophia" sözcüklerinin bir araya getirilmesinden ortaya çıkmıştır. Philio "sevgi", sophia ise "bilgelik" anlamına gelmektedir. Böylece Philosophia, bilgeliliği sevmek anlamını taşımakta olup, bilgi edinmeyi sevmek, istemek demektir.

Bu parçadan aşağıdakilerden hangisine varılabilir?

- A) Felsefe, bilgelik sevgisidir.
- B) Felsefe, bilgeliliği anlamlı kılmaya uğraşıdır.
- C) Bilgelik, sorun çözmenin bir sonucudur.
- D) Felsefe, bilim insanlarının bir etkinliğidir.
- E) Bilgelik isteği oluşmadan felsefe doğmuştur.

6. Felsefe, Grekçe "seviyorum", "arıyorum" anlamlarına gelen "philio" ile "bilgi", "bilgelik" anlamlarına gelen "sophia" sözcüklerinin birleşiminden meydana gelen "philosophia" teriminin işaret ettiği entelektüel bir etkinliktir. Bu anlamda bilginin arayışında olanlara da filozof denir.

Bu parçaya göre, felsefe ile filozof arasında nasıl bir ilişki bulunmaktadır?

- A) Filozof olmak, felsefe yapmanın ön koşuludur.
- B) Filozof, doğduğunda kendini felsefenin içinde bulur.
- C) Filozof olduğu halde felsefeyle bağı olmayan kişiler vardır.
- D) Filozof, bilgelik sevgisiyle felsefe yapandır.
- E) Filozofun bilginin peşinden gitmesi felsefeden uzaklaşmasına yol açar.

7. Filozofların temel uğraşları, başlangıçta, insan hayatını ve dünyayı değiştirmek yerine onu anlamak yönünde biçimlenmiştir. Bu çerçevede bilgi, dünyada olup bitenlerin nasıl anlaşılabilceğini kavramaya odaklanmıştır. Dünyanın akla uygun bir işleyişinin olduğu düşüncesi, filozofları, akli kullanarak dünyanın sırlarını anlamaya yöneltmiştir.

Aşağıdaki yargılardan hangisi parçadaki açıklamaya uygun düşer?

- A) Asıl olan, yaşamı kolaylaştırıcı araçlar üretmektir.
- B) Felsefe, değişmez doğrular peşindedir.
- C) Evreni anlamak için mitolojiden yararlanılmaktadır.
- D) Teknoloji insan yaşamını olumsuz etkilemektedir.
- E) İnsanın dünyada neler olup bittiğini anlama çabası filozofları etkilemiştir.

8. Grekçe philosophia sözcüğü sophos sözcüğüne karşıt olmuştur. Kendisinde bilgi bulunan, bilen kimseden ayrı olarak bilgiyi seven anlamına gelir. Felsefenin özü, gerçekliğin elde bulundurulması demek değildir, felsefe bu bilgiyi belli bir kaniya saplanıp kalmadan açığa çıkarmaya çalışır. Felsefe, önermelerle açıklanan, kesin değişmez ve yarar gözetilen bir bilgi içinde görülmez. Bu yüzden felsefe süregelen bir etkinlik.

Bu paragrafa göre felsefenin tanımı aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Bilgeliktir.
- B) Düşünerek varoluşsal bilinçtir.
- C) Yolda olmaktır.
- D) Kesin bir bilgidir.
- E) Pratik sorunların çözümünü amaçlar.

9. Philosophia, Grekçe kökenli bileşik bir sözcüktür. Philo sevgi, peşinden koşma ve arama anlamlarına gelir. Sophia ise bilgi ve bilgelik anlamındadır. Buna göre philosophia, eş deyişle felsefe, bilgi ve bilgelik sevgisi, bilginin ve bilgeliğin peşinden koşma demektir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi bu durumu tam olarak yansıtmaz?

- A) Bilgiyi bilmek için istemektir.
- B) Bilgiyi pratikte kullanmaktır.
- C) Bilgiye ve bilgeliğe karşılıksız yönelmedir.
- D) Bilgiye sahip olma çabasıdır.
- E) Varlığın bilgisine ulaşmaya çabalamaktır.

10. "Felsefe yolda olmaktır."

Bu ifade, aşağıdaki yargıların hangisiyle paralellik göstermektedir?

- A) Felsefe, insana yol göstericidir.
- B) Felsefe, gelecek üzerine düşündürmektir.
- C) Felsefede bitmişlik yoktur.
- D) Felsefe, sınırlı mücadele alanıdır.
- E) Felsefe, mutlak bilginin peşindedir.

11. Felsefenin amacı herhangi bir kesin, genel geçer bilgiye ulaşmaktan çok, bu nitelikteki bir bilginin araştırılma çabası olarak görülmektedir.

Bu cümlede aşağıdakilerden hangisi söz konusu edilmektedir?

- A) Felsefenin, sonuçtan çok, sürece önem verdiği
- B) Felsefenin, bilimlerin doğuşuna kaynaklık ettiği
- C) Felsefenin, her türlü bilgiyi irdelediği
- D) Felsefenin, kendini filozofların görüşlerinde duyurduğu
- E) Felsefenin, tutarlı görüşlere varmayı amaçladığı

12. Her şeyi bildiğini söyleyen birinin bilimle, felsefeyle, kültürle ilgisi kalmamıştır. Çünkü bir insan, neleri bilmediğinin bilincinde değilse, hangi alanda olursa olsun, hem merak güdüsünü, hem de araştırma isteğini baştan yitirmiş demektir. Merak ve hayret etmeyen insan, soru sorma gereksinimi de duymaz. Sokrates'in "Bildiğim bir tek şey var, o da hiçbir şey bilmediğimdir." biçiminde dile getirilen yargısının doğrusu şudur: "Her şeyi bilmiyorum, ama neleri bilmediğimi biliyorum."

Parçada, insanın bilme ve anlama merakının korunmasında aşağıdakilerden hangisinin önemi üzerinde durulmaktadır?

- A) Davranışlarda tutarlı olmanın
- B) Keşif ve icatlar peşinde olmanın
- C) Deney ve gözlem verilerine güvenmenin
- D) Her türlü bilgiyi değerli saymanın
- E) Bilgisizliğin bilincinde olmanın

Bu Fazda Neler Var?

- Felsefi düşüncenin ortaya çıkışı ile ilgili nedenler üzerinde duracağız.
- Felsefenin sorgulama, merak etme, şüphe duyma, eleştirel, refleksif, birikimli, rasyonel, sistemli, tutarlı ve evrensel olma özelliklerini vurgulayacağız.
- Felsefede temellendirmenin önemi üzerinde duracağız.

Felsefi Düşüncenin Doğuşu

Felsefe birdenbire ortaya çıkan bir etkinlik değildir. Oluşması ve gelişmesi bir süreç sonucunda olmuştur. Bu süreçte Mısır, Çin, Hint ve Mezopotamya uygarlıklarının etkisi yadsınamaz.

Felsefenin, Antik Yunan Medeniyetinde M.Ö. 6. yy.'da ortaya çıktığı kabul edilir. Diğer medeniyetlerde Antik Yunan Felsefesinde yer alan varlık, bilgi ve ahlak konusunda düşüncelere rastlanır, fakat bu medeniyetler bu kavramları mitolojik ve dinsel nedenlerle açıklamışlardır. Antik Yunan felsefesi ise bu kavramları akıl ve gözlem ile açıklamaya çalışmış ve felsefe bir disiplin olarak ortaya çıkmıştır.

Felsefenin Anıtk Yunan'da Ortaya Çıkmasının Nedenleri

1. Demokratik ortam
2. Yüksek refah seviyesi
3. Kültürler arası ilişki
4. Din ve mitolojinin yerine akıl ve gözlemin öne çıkması
5. Coğrafi Konum
6. Deniz ticareti
7. Özgür düşünce

Sorgulayıcı Olma

Felsefenin bilgiyi arama faaliyetinin temelinde insandaki soru sorabilme niteliği vardır. Gerçekten de insan, diğer canlılarla karşılaştırıldığında soru sorabilen biricik varlıktır. Bu durum onun, maddi ve tarihi şartlardan, içinde yaşadığı olaylar zincirinden kendini soyutlayarak onlar karşısında tavır aldığını gösteren en belirgin özelliğidir. Bu sayede insan; kendine has bir özgürlüğe, evreni tanıyabilme kabiliyetine ve değerlere yönelebilmek gücüne sahip olur. Bu sorular içinde öyleleri vardır ki bunların muhtemel cevapları, ne günlük hayatta elde ettiğimiz bir bilgi ne duyularımızın bildirdiği dış dünya hakkındaki izlenimler ne de bilimlerin inceledikleri olaylar ve bağlı bulundukları sebep - sonuç ilişkileri ile ilgilidir.

Meraka Dayalı Olma

İnsan olmak, merak etmek ile doğrudan ilişkilidir. İnsan, soru sorabildiği, anlam arayabildiği için düşünen bir canlıdır. Aristoteles'in de dediği gibi, "İnsan doğal olarak bilmek ister." Bilmeye sınır koymadığımız sürece bilgiye ulaşmaya çalışırız. Merak, her zaman genel olana yönelmelidir. Felsefe de merakı en genel olana yönlendirecek araçtır.

Düşünme disiplini olarak felsefe, daha iyi sorulara ve daha genelle ulaşma imkanındır. Ancak genel düşünceyi arayan felsefe bu sorulara kapı açabilir. Felsefe ile bu soruları neden sormadığımızı şaşırır ve soru sorma yeteneğini geliştiririz. Merak etmenin iyi yanını keşfetmek için öncelikle felsefeyi merak edebiliriz.

Eleştirel Olma

Felsefenin kavramları analiz eden, düşünceler arasındaki ilişkileri araştıran analitik boyutuyla varlığın veya dünyanın çok çeşitli unsurlarını birbirine bağlayan kurucu veya bütünleştirici boyutunu tamamlayan boyutu eleştirel boyutudur. Aslında o, felsefenin tamamen yeni bir yönü olmayıp bir anlamda ya analitik boyutun derinleştirilmesinden ya da çözümleyici boyut ile bütünleyici boyutun daha üst düzeyde sentezlenmesinden oluşur.

Şüphe duyma

Bir düşünceyi körü körüne kabul etme, felsefeye uygun olmayan bir tavidir. Bu nedenle felsefede ilk adım şüphe etmektir. Felsefi şüphenin belli bir amacı ve sistemi vardır, rastgele değildir.

Refleksif Olma

Felsefe, önceden kazanılmış bilgiler üzerine bir bilgidir; bir "refleksiyon" dur. Zihin elde etmiş olduğu bilgiler üzerine yeniden dönerek, onları bir eleştiri ve değerlendirme süzgecinden geçirir. Buradan yeni bir şey öğrenilmemekte fakat zaten hazır olan bilgiler evren, insan ve değer bütünlükleri içerisinde yeniden ele alınmaktadır. Felsefenin en son amacı, varlığı bütünlüğü içerisinde temellendirmektir.

Örnek

Fizik üzerine fizik yapılamaz ama felsefe üzerine felsefe yapılabilir; hatta bu, felsefe için bir gereklilik olarak düşünülebilir. Çünkü felsefenin ne olduğu, gerekli olup olmadığı, işe yarayıp yaramadığı ya da nasıl yapılabileceği gibi sorular sorulduğunda bile esasen felsefe yapılmaya başlanmaktadır. Genel olarak varlık, bilgi ve değerler üzerine sorular soran felsefe, kendisine dair de sorular sormakta ve bunlara cevap aramaktadır.

Bu parçada aşağıdaki yargılardan hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Felsefe ele aldığı konuları akla dayanarak temellendirir.
- B) Felsefi düşünüş yaratıcılık gerektirir.
- C) Felsefe kesin olarak kabul edilen bilgiler üzerine bile sorular sorar.
- D) Felsefe bilimler üstü bir disiplindir.
- E) Felsefe kendi olanaklılığı ve yöntemi üzerine de sorular sorar.

Çözüm:

Bu soruda, felsefe üzerine felsefe yapılabileceği, felsefenin kendisine dair de sorular sorup bunlara cevap araması, yani onun kendi olanaklılığı ve yöntemi üzerine de sorular sorduğu vurgulanmıştır.

Cevap E

Kümülatif (Birikimli) Olma

Felsefe, birikme ya da yığılma (kümülatif) özelliği gösterir. Yapılan akıl yürütmeler, ulaşılan sonuçlar birbirine eklenerek bir bütün oluşturulmaya çalışılır. Bu bilgi, varılacak olan yeni bilgilerle zenginleştirilmeye hazır ve açıktır. Başka bir deyişle, filozoflar aynı problemlere yeni ve farklı çözümler getirirlerken, kendilerinden önce yaşamış olan düşünürlerin ulaştıkları sonuçlardan yararlanırlar.

Örnek

Felsefenin bilimler gibi bir gelişim süreci yoktur. Bizim, "Hippokrat Yemini" ile hekimlikte ahlak ölçülerini belirleyerek tarihe mal olan Hekim Hippokrates'ten tıp alanında çok ileride olduğumuz kesindir. Oysa Platon'dan çok daha ileride olduğumuzu söyleyemeyiz. Ancak onun yararlandığı bilimsel bilgi sürecinden daha ilerideyiz. Felsefe üretiminde belki de bir düşünürün dediği gibi sadece Platon'a dipnot yazıyoruz.

Bu parça felsefi bilginin aşağıdaki özelliklerinden hangisini vurgulamaktadır?

- A) Akla dayalı olma
- B) Evrensel olma
- C) Eleştirel olma
- D) Kümülatif olma
- E) Bütünleyici olma

Çözüm:

Sorunun cevabı paragrafın özellikle son cümlesinde bulunmaktadır. Bu parçada yer alan "Platon'a dipnot yazma" ifadesi felsefi düşüncenin birikimli yani kümülatif olma özelliğine işaret etmektedir.

Cevap D

Rasyonel Olma

Felsefe bilgisi, insan, evren, varlık, bilgi ve değer hakkında sistemli ve düzenli bir bilgidir. Bu düzenlilik, ele alınan bütün konuların, temelde varlık düşüncesine bağlı kalınarak değerlendirilmesinden akıl ve mantık ilkelerinin etkin biçimde kullanılmasından ileri gelir.

Örnek

Felsefe, evren, doğa ve insanla ilgili her soruya mantık ve akla dayanarak cevaplar bulmaya çalışır. Dogmaları, ön yargıları, saplantıları sürekli irdeler ve eleştirip doğru sanılan birçok şeyin yanlışlığını ortaya çıkarır. Bunu da akıl ve mantık düzleminde ele almadan gerçekleştirebilmesi mümkün değildir.

Bu parçada, felsefenin hangi özelliği üzerinde durulmuştur?

- A) Evrensel olma
- B) Rasyonel olma
- C) Sistemli olma
- D) Öznel olma
- E) Birikimli olma

Çözüm:

Bu soruda, felsefenin akla ve mantığa dayalı olduğu yani rasyonel olması gerektiği üzerinde durulmuştur.

Cevap B

Sistemli Olma

Filozofların ortaya koyduğu düşünceleri sistemli kılan ve oluşturdıkları akımların günümüze kadar gelmesini sağlayan sebep kendi içinde tutarlı olmalarıdır. Bir filozofun sisteminin diğer filozofların sistemlerine göre daha doğru veya yanlış olduğu söylenemez. Felsefi sistemlerin sonuçları, bilimde olduğu gibi deneyle, olgusal olarak test edilerek doğrulanamaz.

Tutarlı Olma

Felsefi düşünmede ve filozofların ortaya koydukları felsefi görüş ve sistemlerde tutarlılık büyük önem taşır. Felsefe sorularına filozoflar tarafından verilen cevaplar birbirlerinden farklıdır. Tek bir doğru cevabı olmadığı için doğrulanmaları da pek mümkün değildir. Filozofların görüşlerinin tutarlı olup olmadıklarını sorgulamanın en genel yöntemi, temel önermelerinin birbiriyle tutarlı olarak birleştirilip birleştirilmediğidir. Bunu sağlamayan felsefi cevap ve görüşler değer taşımazlar ve tutarsızdırlar.

Bilgi Kutusu

- Tutarlılık, düşüncelerin ortak bir ilkeyle; bağıntı, düzen, kavram ya da fikirle birbirine bağlanmış olması durumu; mantıklı bir bütünün parçaları, öğeleri arasında, karşılıklı bağlantı, çelişki olmaması ve uyum bulunması halidir. Doğruluk ise bir düşüncenin, önermenin ya da iddianın gerçeklikle uyumudur. Doğruluk nesne hakkında bilgi verendir.

Evrensel Olma

Her şey felsefenin konusudur. Bu nedenle felsefi düşünce ele aldığı konular açısından evrensel bir düşüncedir. Tüm insanlığı ilgilendiren etkiliktir.

Tümel olma

Geneli kucaklama çabasındaki felsefe, sürekli, olayların nedenlerini birleştirme, daha ortaklaşa ve genel esaslara göre açıklama eğilimi gösterir. Bunun için filozof, yaşamı, dünyayı, sanatçının ya da bilim insanının yaptığı gibi tek bir yönde özel bir açıdan görmez; varlığı ve yaşamı bir bütün olarak görür. Felsefe, bir şehrin ortasındaki yüksek kule gibidir. Kulenin şehre bakan pencereleri vardır. Her pencereden (her bilimden) şehrin belli bir kısmı görünür. Fakat kulenin en üst noktasında bulunan felsefe penceresinden bütün şehri görmek mümkündür.

Örnek

Felsefe, varlığı, hayatı, insanı, estetiği, bir bütün olarak ele alır ve insanların her zaman her yerde bu düşüncelere yönelebileceği varsayımıyla hareket eder.

Bu parçada, felsefenin hangi özelliği vurgulanmaktadır?

- A) İnsanın evren ve nesnelerle ilgisini açıklama
- B) İnsanı bir değer olarak önemseme
- C) Bütünsel bir bakış açısına sahip olma
- D) Araştırmalarında subjektif davranma
- E) Gerçeği deneysel olarak incelememe

Çözüm:

Bu soruda, felsefenin ele aldığı konuyu bütünsel bir bakış açısıyla incelediği vurgulanmaktadır.

Cevap C

Subjektif (Öznel) Olma

Rölatif, göreceli, göreceli kavramlarına karşılık gelir. Her dönemde bilimlerin ortaya koyduğu gerçekler aynı olmasına karşın, aynı gerçeklere dayanan felsefe sistemleri başkadır. Bu, filozofların dünya görüşlerinin farklılığını, felsefe sistemlerinin ve felsefi bilginin kişiselliğini gösterir. Çünkü filozofun yaptığı, sanatçı gibi bir konuyu kendine özgü olarak yorumlamaktan ibarettir.

Örnek

Bütün filozoflar gerçeğin bilgisini elde etmeyi istiyor olsalar da bilimde olduğu gibi herkes tarafından kabul edilen doğrulara felsefede rastlamak hemen hemen imkansızdır. Çünkü her felsefi görüş, bir bakış açısını yansıtır.

Bu parçada, felsefede nesnel doğrulara ulaşılamamasının nedeni olarak aşağıdakilerden hangisi gösterilmektedir?

- A) Eleştirel olması
- B) Açıklamalarının subjektif olması
- C) Akıl ilkelerinden yararlanması
- D) Refleksif bir faaliyet olması
- E) Kümülatif bir yapıda olması

Çözüm:

Paragrafın son cümlesindeki, her felsefi görüşün bir bakış açısını yansıttığı olması, felsefenin açıklamalarının subjektif (öznel) olduğunu ifade etmektedir.

Cevap B

Tarihinden Soyutlanamama

Felsefe, kendi tarihinden soyutlanarak ele alınamaz. Bugünkü düşüncesini ve onun değerini anlamak, çağımızda karşılaştığımız felsefe problemlerini gerektiği gibi tartışabilmek, insan düşüncesinin tarihini bilmekle olur. Felsefe sistemleri bunların temellerine inmeden ele alınamaz.

Örnek

Felsefi düşünce, toplumların temel kültürel kurumları ile o kadar yakından bağlantılı olmuştur ki, bir çağın genel entelektüel karakterini yani evrensel dünya görüşünü, özel düşünce yöntemlerini, temel savları ve düşünce ortamını genellikle bu çağın felsefesi olarak adlandırıyoruz.

Bu parçada, aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Felsefede olaylara eleştirel yaklaşılması gerektiği
- B) Felsefi düşüncenin çağlar üstü değerlendirilmesi
- C) Felsefenin toplumlar arası ilişkileri belirlediği
- D) Felsefi düşüncenin içinde bulunduğu siyasi ortamı etkilediği
- E) Her felsefi görüşün kendi çağının özelliklerini yansıttığı

Çözüm:

Bu soruda, felsefenin toplumdan ve ortaya çıktığı dönemden bağımsız ele alınamayacağı, bu yüzden de her felsefi görüşün kendi çağının özelliklerini yansıttığı vurgulanmaktadır.

Cevap E

Analizci ve Sentezci Olma

Felsefi düşüncenin analitik işlevi, filozofun kendisinin de içinde bulunduğu ve bir parçasını teşkil ettiği dünyayı anlamak ve kavramak için kendisine sunulan her türlü bilgi, deney, algı ve sezgi sonuçlarından oluşan malzemeyi kendi bilgi, deney, algı ve sezgi yeteneklerine göre yeniden düşünmesi, çözümlemesi, aydınlığa kavuşturması işlevidir. Ancak filozof sentezci olması sebebiyle yalnızca bununla yetinmez, dünyayı parçalanmış ve parçalarına ayrılmış bir halde bırakmaz. Buna paralel olan bir diğer düşünme fiili ile bu üzerinde düşünülmüş, çözümlenmiş ve aydınlığa kavuşturulmuş malzemeden veya verilerden hareketle dünyayı yeniden inşa eder, kurar, bir birlik ve bütünlüğe kavuşturur.

Felsefede Temellendirmenin Önemi

Felsefi düşüncünün belirleyici özelliklerinden biri, bireyi, evetlediği her şey ya da çıkardığı her sonuç için gerekçeler göstermeye zorlamasıdır. Gerekçeler, felsefede kullanılan doğrulama ya da temellendirme yöntemleridir. Filozof, öne sürdüğü düşünce ya da tezi başka düşünce ya da önermelere dayanarak gerekçelendirir; tezinin dayanaklarını ortaya koyar. Birey, ancak bir şeyin doğru ya da gerçek olduğu iddiasını desteklemek için kanıtlar sunmaya başladığında; örneğin bir siyasal tutumu ya da bir ahlaksal yargıyı diğerine karşı savunmak için gerekçeler gösterdiğinde felsefi bir temellendirmeye girmiş demektir.

Örnek

Bir önermeyi gerekçelendiren veya haklı kılan ölçüt, önermenin doğrulanabilir olmasına bağlıdır. Bir önermenin doğrulanabilir olması, o önermenin anlamlı olmasına bağlıdır. Anlamlı cümlelerin karşılığı olan olgusal bir dünya vardır ve böyle bir dünyada o cümlelerin doğruluğu test edilebilir.

Bu parçada, aşağıdakilerden hangisine ilişkin bir açıklamaya yer verilmektedir?

- A) Bilginin öznelliğine
- B) Bilgide kuşkunun gerekliliğine
- C) Bilginin temellendirilmesine
- D) Bilimsel bilginin değerine
- E) Olguların ön deyişle bulunma olanağı sağladığına

Çözüm:

Paragrafta geçen “gerekçelendirme” veya “önermeyi haklı kılan ölçüt” ifadeleri, temellendirme kavramını işaret etmektedir.

Cevap C

Felsefe, temellendirmeye dayalı bir düşüncedir. Temellendirme, ortaya atılan bir görüş ya da ileri sürülen sav için bir dayanak göstermektir; ortaya atılan düşüncenin akla ve mantığa uygun gerekçelere dayandırılmasıdır; bir düşüncenin, bir yargının, önermenin doğruluğunu gösterme, bu doğruluğun dayanaklarını ve gerekçelerini ortaya koyma demektir. Felsefede önermelerin ve yargıların deney ve gözlem yoluyla doğrulanması söz konusu olmadığından gerekçe ve dayanak göstererek temellendirme yoluna gidilir. Temellendirilmek istenilen kavram ya da sorular derinliğine, genişliğine araştırılır ve aydınlatılmaya çalışılır. Bu da genellikle çözümleme (analiz) ve betimleme (tasvir etme) yoluyla yapılır.

“Sahip olduğumuz bilgileri nasıl edindik?” Böyle bir soruya, bir filozofun verdiği cevap ile bir psikologun verdiği cevap arasında nitelik bakımından önemli bir fark vardır. Bu farklılık, filozofun ortaya koyduğu görüşlerini akla dayanarak ve aşama aşama açıklaması, kullandığı kavram ve sözcükleri açık seçik hale getirmesi ve önermeler arasında bir tutarlılık sağlamasından ileri gelir. Bir filozof, niçin böyle düşündüğünü deney ve gözlemlerine dayanarak değil, akılsal çıkarımlarla açıklar; görüşlerini gerekçelendirir; açıklamalarını mantıksal bir bütünlük içine yerleştirebilir.

Analiz

- John Locke'un Görüşü: Zihin doğuştan boş bir levha gibidir; zihinde hiçbir bilgi yoktur. İnsan her şeyi sonradan deneyimle öğrenir.
- John Locke'un Temellendirmesi: Bir elma yerken elmanın tümünü bir tek izlenimle duyumsayamam. Elma yerken pek çok başka temel izlenimler edinirim: Elmanın yeşil olduğunu, güzel koktuğunu, sulu ve ekşi olduğunu. Ancak bir sürü elma yedikten sonra, bir elma yediğimi düşünebilirim. İşte o zaman “elma”nın ne olduğuna dair birleşik bir kavrama ulaşırım. Çocukken ilk kez bir elma yediğimizde henüz böyle bir kavrayışımız yoktur. Yeşil olduğunu görmüş, tadı ne güzel ama biraz ekşiymiş demişizdir. Zamanla bu tip duyumsamaları bir araya getirip “elma”, “armut”, “portakal” vb. kavramları oluştururuz. Bu yüzden etrafımızdaki maddi dünyayla ilgili tüm bilgilerimiz, esas olarak duyularımızdan kaynaklanır.
- John Locke görüşlerine nasıl ulaştığını, hangi gerekçelere dayandığını anlatmaya çalışmıştır. Görüldüğü gibi baştan sona bilgisel düzeyde denetlemeye açık argümanlara sahiptir. John Locke'un temellendirmesini deneyimlerden yola çıkarak inşa ettiği, bu deneyimleri akılsal açıdan ve kavramsal düzeyde düzene koyup bir felsefi problemi çözme doğrultusunda kullandığı açıktır.

Klasik bilgi tanımının dayandığı üç ölçüt sırasıyla doğru olma, inanç ve gerekçelendirme. Gerekçelendirme veya haklılandırmanın yapılabilmesi için ilk iki koşulun yerine gelmesi gerekir. Başka bir söyleyişle, önce bir bilgi doğru olacak ve o bilginin doğruluğuna inanılması da şart olacaktır.

Bilgi, bilen ve bilinen arasındaki bilişsel sürecin ürünüdür. Bu süreçte elde edilen bilgilerin doğru bilgi olduğunun gerekçelendirilerek gösterilmesi zorunludur; aksi taktirde bu bilginin doğruluğundan söz edemeyiz. Bilginin doğruluğu, önce o bilgiyi veren cümlelerin anlamlı olmasına, sonra da anlamlı önermenin dış dünyadaki gerçeklikle ilişkisini gösterecek haklılandırmayı yapmaya bağlıdır. Haklılandırma veya gerekçelendirme, gerçeklik üzerine olan bilgiyi ifade eden önerme veya cümlelerin dayanaklarını ortaya koyma işlemidir.

Analiz

- “Bir şeyi bildiğini iddia eden bir kişiden, bunu nereden bildiğini açıklamasını istemek makul bir davranıştır.”

Evrende bizimkine benzeyen zeki bir yaşam biçimi olduğunu bildiğimi iddia edersem insanlar bunu nereden bildiğimi öğrenmek isteyeceklerdir. Bir bilgiye sahip olan bir kişi, bu bilgisini gerekçelendirebilecektir. Bu gerekçelerin arasında kişinin yanında gelişen bir duruma görecek veya işiterek şahit olması da sayılabilir. Örneğin, açık olan pencereden sesini duyduğum için şu anda evimin üzerinden bir uçak geçtiğini biliyorum.

Duyularımız bazı şeylere inanmamız, yani onların gerçek olduğunu kabul etmemiz için bize sebepler sunar. Duyularımız bize gerçekliğe ilişkin bir fikir edinme imkanı verir ama gerçekliğe ilişkin fikir edinmek için tek imkan bu değildir. Zira birçok şeyi, örneğin bilincimiz olduğunu doğrudan duyularımızın yardımı olmadan da biliriz.

FELSEFİ DÜŞÜNCENİN ÖZELLİKLERİ

Sorgulayıcı olma

Meraka dayalı olma

Eleştirel olma

Refleksif olma

Kümülatif olma

Rasyonel olma

Sistemli olma

Tutarlı olma

Evrensel olma

Tümel olma

Tarihinden soyutlanamama

Analizci ve Sentezci olma

1. Aşağıda verilen tanımları uygun olan özelliklerle eşleştiriniz.

1.	Felsefe, önceden kazanılmış bilgiler üzerine bir bilgidir.	a.	Subjektif olma
2.	Her felsefi görüş farklı bir bakış açısını yansıtmaktadır.	b.	Rasyonel olma
3.	Felsefede her insanı ilgilendiren konular bulunmaktadır.	c.	Kümülatif olma
4.	Felsefe, akla dayalı bilgiler toplamıdır.	d.	Refleksif olma
5.	Felsefede ulaşılan sonuçlar birbirine eklenerek bir bütün oluşturulur.	e.	Evrensel olma

1	2	3	4	5

2. Aşağıdaki cümleleri Doğru ve Yanlış olmalarına göre değerlendiriniz.

		Doğru	Yanlış
a.	Filozofun, yaşamı bütün olarak görmesi, felsefenin tümel olma özelliğiyle ifade edilir.	☐	☐
b.	Felsefede önemli olan tutarlılık değil, herkesin uzlaştığı doğrudur.	☐	☐
c.	Felsefe, sistemli ve mantıksal bilgiler toplamıdır.	☐	☐
d.	Felsefede kesin cevaplar verilememesinin nedeni, öznel olmasıdır.	☐	☐
e.	Felsefe, merak duygusuna dayalı olduğu için sorgulayıcı bir bilgidir.	☐	☐

3. Aşağıdaki boşlukları verilen kavramlarla uygun bir şekilde doldurunuz.

Tutarlı – Tarihsel – Gerekçe – Kümülatif – Analizci – Sentez – Temellendirme – Sorular

a. Filozofun varlığı anlamak ve kavramak için her türlü bilgiyi çözümlemesi, onun olduğunu gösterir.

b. Ortaya atılan bir düşüncenin akla ve mantığa dayalı olarak gerekçelendirilmesine denir.

c. Felsefede, çağımızda karşılaştığımız problemlerin geçmişiyle birlikte ele alınması onun bağıni ortaya koyar.

d. Felsefenin düşünölmüş ve çözümlenmiş bilgilerden hareketle dünyayı yeniden inşa etmesi, onun olduğunu gösterir.

e. Felsefede temellendirme, bir görüşün sağlam dayanak ya da gösterilmesiyle mümkündür.

f. Felsefede ilerleme olmadığı için günümüz felsefesinin geçmiş dönemlerden daha ileride veya daha geride olduğunu söyleyemeyiz ve bu durumu olma ile açıklayabiliriz.

g. Felsefede, cevaplardan çok daha önemlidir.

h. Felsefe, akıl ve mantık ilkelerine dayanan düşünsel bir faaliyet olduğu için dır.

4. Aşağıdaki cümleleri Doğru ve Yanlış olmalarına göre değerlendiriniz.

		Doğru	Yanlış
a.	Felsefe, kendi tarihinden soyutlanarak ele alınamaz.	☐	☐
b.	Yeni felsefi bilgiler inşa etmek, felsefenin rasyonel olmasından kaynaklanır.	☐	☐
c.	Felsefede temellendirme yapmak, deney ve gözlem verilerinden hareketle kesin sonuçlara ulaşmayı gerektirir.	☐	☐
d.	Felsefi temellendirme, genellikle çözümleme ve betimleme yoluyla gerçekleştirilir.	☐	☐
e.	Filozofun içinde bulunduğu toplumsal ortam ve tarihsel dönem, onun görüşleri üzerinde etkili olabilir.	☐	☐
f.	Felsefe, içinde yeşerdiği toplumun düşünsel yapı özelliklerinden etkilenmez.	☐	☐
g.	Felsefe, sonuç değil süreç odaklı bir etkinliktir.	☐	☐
h.	Felsefi düşünce faaliyeti, kesin bilgi elde etme amacı ile yürütülen bir etkinlik değildir.	☐	☐

1. Bilim, insanı ve evreni anlamaya çalışırken, varlığa belli bir açıdan bakar. Örneğin; fizik, varlığı hareket açısından, biyoloji ise canlılık açısından inceler. Buna karşılık felsefe, varlığa tüm yönleriyle yaklaşır.

Bu parçada, felsefenin bilimden farklı olan hangi yönü vurgulanmıştır?

- A) Öznellik
B) Sorgulayıcılık
C) Tümelik
D) Sistemlilik
E) Tutarlılık

2. Felsefe, insan için bir amaç olmayı istemez, daha çok insana, kendisini bir rehber olarak dayatır. İnsana bir yol hikayesi anlatmaktansa ona yolunu bulmayı öğretmek ister. Ona yolunu bulan filozofların yollarından örnekler vererek, kendisini ve içinde yaşadığı evreni anlamasına yardımcı olur.

Bu parçada, felsefi düşünüş ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söz edilmektedir?

- A) Ahlak kurallarına uygun hareket etme
B) Nesnel olarak doğrulanabilir olma
C) Öznel ve düzenli olma
D) Kuramsal bir temele dayanma
E) Yönlendirici bir düşünüş olma

3. Felsefi düşünüş; dinde olduğu gibi sadece inanmakla ilgili bir konu değil, merak etmekle, düşünmekle kısacası akıl yürütmekle ilgili bir konudur. Bir ölçüde felsefe, çokluğun gerisinde gizli olan birliği, görünüşün arkasındaki gerçekliği araştırmakla ilgili bir düşünüş biçimidir.

Buna göre, felsefeyi dinsel düşünüşten ayıran en önemli özellik aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dogmatik inanışa önem vermesi
B) İnsana özgü olması
C) Olanı olduğu gibi kabul etmesi
D) Bilinenlerle yetinmemesi ve sorgulayıcı olması
E) İnanmayı temel ilke olarak kabul etmesi

4. Felsefe, sürekli devinim ve yenilenme içinde olan bir alandır. Bu durum felsefeyi öncesi ve sonrası olmayan bir alan haline getirmektedir. Bir filozofun bir sorunu "tamam çözdüm bitti" dediği yerde bir başka filozof çıkar, bir soru sorar ve yeniden bir tartışma başlar. Bir başka ifade ile felsefede bir soru başka soruyu gerekli ve zorunlu kılar. Filozof aslında hiçbir zaman dilinden sorusu eksik olamayan bir çocuk gibidir.

Bu parçada, felsefenin hangi temel özelliği vurgulanmaktadır?

- A) Tarihsel bir dilim içerisine sığdırılamaması
B) Kendi içinde üretilen düşüncelerin birbiriyle tutarlı bir ilişki içinde olması
C) Yöntemli bir etkinlik olması
D) İnsanlara erdemli olmanın ilkelerini ve yollarını öğretmesi
E) Olmuşluğun ve bitmişliğin olmaması

5. Çoğu insan, evren, doğa ve insan üzerine son çözümleri kendilerinin bulduğunu ve artık bunlarla ilgili sorunlara nokta koyduklarını zannederler. Oysa her filozof yeni bir kapı açar. Felsefede her yeni kapı, başka yeni kapıların açılması demektir.

Aşağıdakilerden hangisi felsefi düşüncenin bir özelliği değildir?

- A) Varlık hakkında mutlak ve kesin bilgilere ulaşmak
B) Varlığı farklı biçimlerde algılamak ve anlamak
C) Bilimlerin varlık üzerine ürettikleri bilgileri sorgulamak
D) İnsanı varlık üzerine düşündürmek
E) Akıl düşünme kabiliyetini geliştirmek

6. Felsefe, dinlere kaynaklık etmiş olan ve özü bakımından dinden farklı olmayan mitosların aşılmasıyla; evrenin kaynağı ve insan yaşamının anlamı gibi en genel sorunlara kavramlar ve akıl yürütmelerle cevap verme çabasıyla birlikte ortaya çıkmış, öznel bir faaliyettir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi felsefe için söylenemez?

- A) Sistemli ve tutarlı bir etkinliktir.
B) Genel sorunlara yönelik ve bütüncül bir yapıdadır.
C) Belli bir otoriteye bağlı açıklamalar getirir.
D) Akla ve mantığa uygundur.
E) Bireysel açıklamalardan oluşur.

7. Nerede insan varsa orada filozof vardır. Filozof, insanların farkındalık ve sorgulama seviyesini artıran insandır. Felsefe de ancak bu farkında olma mekanizması üzerine inşa edilebilir.

Bu parçada, felsefenin hangi özelliği vurgulanmaktadır?

- A) Bilinçli ve eleştirel bir etkinlik olma
- B) Zaman ve mekan gerektirme
- C) Rasyonel düşünceye dayalı olma
- D) Sistemli bir etkinlik olma
- E) Yöntemli bir düşünüş olma

8. Felsefede, kanıtlanmış doğrular yoktur; kesin yaşam ve ahlak kuralları da. Tarih boyunca, sistemleri sistemler izlemiş; her filozof, kendinden önce gelenin görüşlerinden farklı, kimi zaman onlara zıt görüşler ortaya atmıştır. Bugün öne sürülen felsefi düşüncelere de yarın karşı çıkılacaktır.

Yukarıdaki açıklama, felsefi düşüncenin daha çok hangi özelliğini içermektedir?

- A) Felsefi düşüncenin bütün toplumlarda görüldüğünü
- B) Felsefi düşüncenin öznel olduğunu
- C) Felsefi düşüncenin evrensel olduğunu
- D) Felsefi düşüncenin soru sormayı içerdiğini
- E) Felsefi düşüncenin insan konusunu ele aldığını

9. Felsefe; insana, mutlu olabilmesi için kendini bilmesi gerektiğini söylüyor. Bu çağrı bütün ırkları, milletleri ve dinleri aşan, saf bir sorgulamayı içerir. Kendimizi anlamak varlığın ilk halkasını anlamaktır. Bu ilk halkanın ne olduğunu anlamamızda dünya, doğa ve evren gibi diğer halkaları da anlamamızın ilk adımını atmış oluruz.

Bu parçada, felsefe ile ilgili aşağıdakilerden hangisine değinilmmiştir?

- A) Nesnel bir alan olma
- B) Dogmatik bir yapıda olma
- C) Genel - geçer sonuçlara ulaşma
- D) Deneylenebilir olma
- E) Yöntemli ve eleştirel bir düşünüş olma

10. Thales'i önemli kılan şey, verdiği yanıtın çok, sorduğu sorudur. Buna göre o, varlığın ya da evrenin nihai ve en yüksek doğasının ne olduğu sorusunu sormuş olduğu için önemlidir. O, "Evrenin ana maddesi nedir?" sorusunu sorduğunda, kendisinden önceki kutsal inanç kapısını kapatan yeni bir soru ve bakış açısı sergilemiştir.

Bu parçada, Thales'in hangi özelliği vurgulanmaktadır?

- A) Olanı olduğu gibi kabul etme
- B) Sistemli ve tutarlı olma
- C) Yöntemli olma
- D) Özgün ve yaratıcı olma
- E) Geleneğe bağlı olma

11. Felsefi çalışma, insanların kendileri ve içinde yaşadıkları evren hakkında düzenli bir görüş elde etmek için amansız bir çaba harcamaya yönelmesi demektir. Felsefe, yaşam kadar geniş, insan kadar derindir.

Parçada anlatılan düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Felsefe, gerçeği bilmeye yönelik bir çabadır.
- B) Düşünceler zamanla işlevsel hale gelir.
- C) Felsefe, yaşamın dışında varlık kazanır.
- D) Bilgi sadece gerçek olanı ortaya koyar.
- E) Filozof sorgulamasıyla kendini kabul ettirir.

12. Bilginin doğruluğu, önce o bilgiyi veren cümlemin anlamlı olmasına, sonra da anlamlı cümlemin dış dünyadaki gerçeklikle ilişkisini gösterecek temellendirmeyi yapmaya bağlıdır. Temellendirme, gerçeklik üzerine olan bilgiyi ifade eden önerme ya da cümlemin dayanaklarını ortaya koyma işlemidir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi bir temellendirme önermesi değildir?

- A) Ders çalışmadım, sınavdan kötü not alacağım.
- B) Bu yıl çocukların sağlık durumları oldukça iyi.
- C) Ödevimi yapamayacağım, defterimi okulda unutmuşum.
- D) Bu hafta maçlar çok zevkli olmaz, takımlarda sakatlananlar çok.
- E) Hava bulutlandı, herhalde yağmur yağacak.

1. Platon, gençlik dönemlerinde yazdığı diyaloglarda savunduğu fikirlerinden olgunluk dönemindeki diyaloglarında vazgeçmiştir. Aynı şekilde Kant da “Saf Aklın Eleştirisi” adlı eserinde metafiziğe kapıyı kapatmış ama daha sonra kaleme aldığı “Pratik Aklın Eleştirisi” adlı eserinde bu kapıyı aralamıştır.

Verilen bilgilere göre, felsefe için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Derinleşen bilgidir.
- B) Salt düşüncenin eseridir.
- C) Kurgusal bir bilgidir.
- D) Birleştirilmiş bir bilgidir.
- E) Kendini yenileyen bir bilgidir.

2. Felsefenin doğruluğunun araştırılması söz konusu değildir. Çünkü felsefe, kişisel değerlendirmelerle yoğrulur, bu yüzden kesin bir doğruluk değeri içermez.

Bu parçada, felsefenin hangi özelliği ifade edilmektedir?

- A) Birleştirici olması
- B) Evrensel olması
- C) Düzenli ve sistemli olması
- D) Sonuçlarının varsayımsal olması
- E) Kendi içinde tutarlı bilgiler içermesi

3. Felsefede hiçbir düşünürün veya düşüncenin ayrıcalığı yoktur. Hiçbir düşünce veya görüş, irdelenmeden benimsenmez. Felsefe alanında “sözüne dokunulamaz” kimse yoktur. Hiç kimse kendini aklın eleştirisi süzgecinin dışında tutamaz. Yaşamın her alanına ilişkin her bilgi, felsefeyi karşısında bulur; onun eleştirisinden kurtulamaz. İşte bu tutum, insanı özgürleştirir, dogmalardan ve saplantı fikirlerden kurtur.

Parçadaki açıklamaya göre felsefi düşünce için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Kesin ve genel-geçer bulgulara ulaştığı
- B) Hiçbir konuyu “olmuş-bitmiş” saymadığı
- C) Kalıplaşmış görüşlere karşı çıktığı
- D) Araştırma ve sorgulama süreci olduğu
- E) Hiçbir düşünceyi ön kabul ile benimsemediği

4. Felsefenin elde edilmesi, felsefe tarihindeki pek çok felsefe görüşü örneğini tanımakla ve belli konularda derinleşmekle mümkün olur.

Bu parçada, felsefenin hangi özelliği vurgulanmaktadır?

- A) Bilme ve anlama isteğine cevap verir.
- B) Kazanılmış bilgiler üzerine bir bilgidir.
- C) Genelleyici açıklama amacının eseridir.
- D) Cevaplardan çok sorular önemlidir.
- E) Evrensel bir bilgi meydana getirir.

5. Felsefe, bir düşünme etkinliğidir; insanın soru sorabilme yeteneğine dayanır. Felsefeyi tüm diğer disiplinlerden ayıran en önemli özelliği, soruları üzerinde düşünürken mantıksal akıl yürütmeye dayanmasıdır.

Bu parçada, felsefi düşüncenin hangi özelliği vurgulanmaktadır?

- A) Evrensel olma
- B) Rasyonel olma
- C) Subjektif olma
- D) Bağımsız olma
- E) Olması gerekeni açıklama

6. Kavramların ele alınmasında, yargıların elde edilmesinde her türlü tutarsızlıktan özenle kaçınılır ve yargılar arasında herhangi bir çelişkili duruma yer verilmez.

Bu parçada, felsefenin hangi özelliği vurgulanmaktadır?

- A) Düşünsel olması
- B) Öznal olması
- C) Düzenli ve sistemli olması
- D) Sorgulayıcı olması
- E) Birleştirici ve bütünleştirici olması

7. Felsefe, bilimlerin kendi amaçları doğrultusunda elde ettikleri sonuçları, sentezci bir anlayışla ve bilimler üstü bir yaklaşımla bir araya getirerek evreni tanıma ve kavrama çabasına dönüştürmek amacını güder.

Bu parçada, felsefenin hangi özelliği vurgulanmaktadır?

- A) Birleştirici ve bütünleştirici olması
- B) Kişisel ve yaratıcı olması
- C) Eleştirel olması
- D) Evrensel olması
- E) Rasyonel olması

8. Evrenin ve insan doğasının çeşitli yönlerinin varlığına ve bilimlerin bu varlık alanlarını parçalara ayırarak inceleme-sine karşın, sonuçta evren ve insanın gerçekliği bütünsel bir bakış açısını gerektirir ve bunu da felsefe yapar. Felsefe, gerçeklerin ne olduğunu belirlemekle kalmaz, onun anlamını da sorgular. Bilim insanların, sanatçıların, günlük sıradan insanın veya din adamlarının deneyimlerine “toplu bir bakışla” eğilir ve bu deneyimlerin birlikte barınabileceği bir dünya tasarımı kurgular.

Buna göre, felsefe için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Bilimin sınırları içinde hareket ettiği
- B) İnsan ihtiyaçlarını temel ölçüt saydığı
- C) Gerçekliğin farklı görünümlerinin tümel anlamını sorguladığı
- D) Evren açıklamasında dinlerin sunduğu bilgi ile yetindiği
- E) Her olguyu kendi sınırları içinde ele aldığı

9. Felsefenin ortaya çıkabilmesi için toplumca kabul gören düşünce ya da değer yargılarını irdelemeyi ve farklı sonuçlara ulaşmayı göze alabilen, kendisini varlık karşısında bağımsız bir özne olarak kavrayabilen bireylerin olması gerekir.

Bu parçaya göre, felsefenin ortaya çıkmasında gerekli koşul aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Doğaüstü güçlerle ilgili olma
- B) Olması gerekeni açığa çıkarma
- C) Uygun düşünsel ortamlarda bulunma
- D) Yaşamda mutlu olmayı amaçlama
- E) Yerleşik kabullere karşı eleştirel bakma

10. Felsefe ile tanışan insan, kendi yaşamına ve evrende olup bitenlere ilişkin nelerin üstünün örtüldüğünün, kendisinden nelerin saklandığının, hangi konuların “geçştirildiğinin”, neden kendisiyle yüzleşmediğinin bilgisini edinmeye başlayacaktır.

Parçada, felsefenin hangi özelliği üzerinde durulmaktadır?

- A) Varlığı tümel bir anlayışla inceleme
- B) Olması gerekenle ilgilenme
- C) İnsan aklının sorgulama gücünün ürünü olma
- D) Subjektif olma
- E) Birikimli ve yığılmacı olma

11. “Ben felsefe yapıyorsam bugüne kadar felsefede ortaya konmuş görüşleri özümlemiş, onlarla hesaplaşmış biri olarak yapıyorum demektir. Yoksa çoğu zaman yapıldığı gibi felsefe bilmeden felsefe yapmak, kör bir kuyuya taş atmak gibidir.”

Bu düşünceye göre, felsefe yapmanın koşulu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bağımsız düşünce yapısına sahip olma
- B) Bilgilerinin kaynaklarını ortaya koyma
- C) Gerçekliğin nedenlerini sorgulama
- D) Mutlak doğruya ulaşma çabasında olma
- E) Felsefi bilgi birikimine sahip olma

12. Felsefenin kaynağında çeşitli duyuşsal veriler ve gözleme dayanan bulgular olsa bile, felsefe, onları aşan yoğun düşünsel faaliyetlerin ürünü olan bir bilgi biçimidir. Bu bilgi, sistemli bir bütün oluşturacak şekilde birbiriyle ilgili olan konuların birbirlerini araç gibi kullanarak bir araya getirilmesi çabasına dayanır.

Bu parçada, felsefenin nasıl bir özellik taşıdığı üzerinde durulmuştur?

- A) Felsefenin genellemelere ulaşmaya çalıştığı
- B) Felsefenin eleştirel tavrın bir ürünü olduğu
- C) Felsefenin olaylara yaklaşımında öznel bir özellik içerdiği
- D) Felsefenin birleştirici ve bütünleştirici bir bilgi olduğu
- E) Felsefenin düşünme ile gerçeğin bilgisine ulaşmaya çalıştığı